

Analiza tržišta rada u Republici Hrvatskoj

Rosani, Barbara

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Tourism and Rural Development in Pozega / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet turizma i ruralnog razvoja u Požegi**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:277:611845>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-22**

Repository / Repozitorij:

[FTRR Repository - Repository of Faculty Tourism and Rural Development Pozega](#)

**FAKULTET TURIZMA I RURALNOG
RAZVOJA U POŽEGI**

BARBARA ROSANI, 0253043058

**ANALIZA TRŽIŠTA RADA U REPUBLICI
HRVATSKOJ**

ZAVRŠNI RAD

Požega, 2024. godine.

FAKULTET TURIZMA I RURALNOG
RAZVOJA U POŽEGI

PRIJEDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ RAČUNOVODSTVO

**ANALIZA TRŽIŠTA RADA U REPUBLICI
HRVATSKOJ**
ZAVRŠNI RAD

IZ KOLEGIJA OSNOVE GOSPODARSTVA HRVATSKE 1

MENTOR: Mirjana Jeleč Raguž

STUDENT: Barbara Rosani

JMBAG studenta: 0253053048

Požega, 2024. godine

SAŽETAK

Cilj ovog rada je istražiti i analizirati stanje na hrvatskom tržištu rada te probleme koji ga karakteriziraju. Za potrebe izrade rada provedeno je primarno (empirijsko) i sekundarno istraživanje. Primarno istraživanje se odnosilo na ispitivanje stavova građana o stanju i problemima na hrvatskom tržištu rada, dok se sekundarno istraživanje odnosilo na pretraživanje znanstvenih i stručnih publikacija kao i baza podataka koje sadrže najvažnije pokazatelje s tržišta rada. Rezultati istraživanja ukazuju na to da je najveći problem na hrvatskom tržištu rada niska plaća, zatim uvoz stranih radnika što pridonosi iseljavanju domaćih radnika i ujedno dodatni problem na tržištu rada. U radu su prikazani grafikoni koji prikazuju stanje na tržištu, kretanje stanovnika i radne snage te prikazuju neravnotežu na hrvatskom tržištu rada. Iz prikazanih grafikona u radu može se vidjeti kretanje broja stanovnika, odnosno smanjenje ukupnog broja stanovnika. Grafikoni u radu su prikazani u razdoblju od 2014. godine do 2023. godine za sve podatke za koje se mogla pronaći informacija u tom periodu. Nadalje su objašnjeni pojedini poticaji i potpore za zapošljavanje. Na kraju rada prikazana je anketa koja je provedena na 130 ispitanika. Iz rezultata ankete vidi se da se veliki broj ispitanika slaže u većini odgovora. Veliki broj ispitanika se složio da bi se u Hrvatskoj trebao smanjiti uvoz jeftine radne snage te bi se trebala pronaći rješenja koja bi pomogla mladim ljudima i koja bi zadržavala domaću radnu snagu u Hrvatskoj te im omogućila bolje uvjete rada te postavila plaće da budu barem približe plaćama u inozemstvu za ista radna mjesta kao i u Hrvatskoj.

Ključne riječi: stanovništvo, radna snaga, iseljavanje, nezaposlenost, potpore

SUMMARY

The aim of this work is to investigate and analyze the situation on the Croatian labor market and the problems that characterize it. Primary (empirical) and secondary research was carried out for the purposes of the paper. The primary research referred to the examination of citizens' views on the state and problems in the Croatian labor market, while the secondary research referred to the search of scientific and professional publications as well as databases containing the most important indicators from the labor market. The results of the research indicate that the biggest problem on the Croatian labor market is low wages, followed by the import of foreign workers, which contributes to the emigration of domestic workers and is also an additional problem on the labor market. The paper presents graphs that show the state of the market, the movement of the population and the workforce, and show the imbalance in the Croatian labor market. From the graphs presented in the paper, one can see the movement of the number of inhabitants, that is, the decrease of the total number of inhabitants. The graphs in the paper are presented in the period from 2014 to 2023 for all data for which information could be found in that period. Further, certain incentives and supports for employment are explained. At the end of the paper, a survey was presented that was conducted on 130 respondents. From the results of the survey, it can be seen that a large number of respondents agree with most of the answers. A large number of respondents agreed that the import of cheap labor in Croatia should be reduced and that solutions should be found that would help young people and that would retain the domestic workforce in Croatia and provide them with better working conditions and set wages to be at least close to wages abroad for the same jobs as in Croatia.

Keywords: population, workforce, emigration, unemployment, subsidies

Sadržaj

1. UVOD	1
1.1. Problem istraživanja	1
1.2. Cilj rada	1
1.3. Metode istraživanja	1
1.4. Struktura rada	2
2. TRŽIŠTE RADA	3
2.1. Pojam tržišta rada	3
2.2. Zaposlena i nezaposlena osoba	4
2.3. Odnos ponude i potražnje	4
2.4. Tržište rada u Republici Hrvatskoj	5
3. PROBLEMI TRŽIŠTA RADA U REPUBLICI HRVATSKOJ	10
3.1. Nezaposlenost	10
3.1.1. Utjecaj COVID-a na nezaposlenost	13
3.1.2. Potpore za zapošljavanje	15
3.2. Iseljavanje radne snage	17
3.3. Uvoz jeftine radne snage	19
3.4. Stopa aktivnosti	21
3.5. Niske plaće	24
4. ANALIZA ANKETE TRŽIŠTA RADA	27
5. ZAKLJUČAK	31
6. LITERATURA	32
7. POPIS GRAFIKONA	34
8. POPIS SLIKA	35

1. UVOD

1.1. Problem istraživanja

Problem istraživanja u ovom završnom radu jesu problemi koji su prisutni na hrvatskom tržištu rada. U radu se razmatra odlazak mladih ljudi, obitelji, visokokvalitetne radne snage te kako Republika Hrvatska (RH) pronalazi rješenje u uvozu radne snage kako bi hrvatsko tržište rada bilo poboljšano te kako bi se pokrio nedostatak radne snage. Na kraju, obratit će se pažnja na mjere, politike i potpore koje Vlada RH donosi kako bi se problemi na tržištu rada riješili.

1.2. Cilj rada

Cilj rada je analizirati stanje na hrvatskom tržištu rada te njegove aktualne probleme poput nezaposlenosti mladih, iseljavanje domaćeg stanovništva i kvalitetne radne snage, te uvoz strane jeftine radne snage. Dodatni cilj je provesti primarno istraživanje kako bi se ispitala percepcija građana o stanju na hrvatskom tržištu rada. U radu će se također analizirati i potpore i programi za zapošljavanje prvenstveno mladih ljudi te poticanje na ostanak u državi, pokretanje vlastitog posla, zaposlenje osoba s invaliditetom i ostalo.

1.3. Metode istraživanja

Metode istraživanja podataka za ovaj rad jesu primarno i sekundarno istraživanje. Kroz rad je prikazano stanje na tržištu RH u usporedbi s odabranim zemljama, te analiza podataka i stanja samog tržišta RH. Literatura koja je korištena za prikupljanje podataka obuhvaća udžbenike, godišnjake, web stranice. Sekundarni izvori podataka korišteni u radu jesu Državni zavod za statistiku, Svjetska banka te akademski članci, udžbenici, stručne knjige, kao i internetski članci vezani uz temu rada. Primarni izvori podataka obuhvaćaju dobivene rezultate istraživanja provedenog za potrebe izrade ovoga rada.

1.4. Struktura rada

Rad je strukturiran u pet cjelina. Nakon uvodnog dijela, u drugom poglavlju teorijski se opisuje tržište rada, pojmovi zaposlene i nezaposlene osoba, odnos ponude i potražnje na tržištu te stanje na tržištu rada u RH. Nadalje, u trećem poglavlju opisuju se problemi na hrvatskom tržištu rada, odnosno problem nezaposlenosti pod kojim se navodi utjecaj COVID virusa na nezaposlenost, te opisuju potpore koje Vlada nudi kao rješenje za smanjenje nezaposlenosti, zatim problem iseljavanja radne snage, uvoz jeftine radne snage, niske plaće. U četvrtom dijelu završnog rada analizira se anketa koja je provedena kako bi vidjeli mišljenja drugih ljudi i radnika na situaciju u kojoj se trenutno nalazimo. U petom poglavlju prikazana su zaključna razmatranja.

2. TRŽIŠTE RADA

2.1. Pojam tržišta rada

Tržište rada se odnosi na interakciju između poslodavca i radnika u procesu zapošljavanja i razmjene radne snage. To je mjesto gdje se susreću ponuda i potražnja, tj. radna snaga koja traži posao i zaposlenje i poslodavci koji traže radnu snagu, radi obavljanja različitih poslova u različitim sektorima.

Osnovni elementi tržišta rada su:

1. radna snaga
2. poslodavci
3. ponuda rada
4. potražnja rada
5. uvjeti poslovanja i plaća.

Slika 1: Shematski prikaz tržišta rada

Izvor: Ekonomska baza, url.

2.2. Zaposlena i nezaposlena osoba

Zaposlena osoba je pojedinac koji ima formalni radni odnos s poslodavcem i obavlja poslove ili zadatke u zamjenu za plaću. Biti zaposlen znači da pojedinac aktivno sudjeluje na tržištu rada, pridonoseći gospodarskoj aktivnosti i zaradama te stječe određene socijalne i pravne zaštite koje proizlaze iz radnog odnosa.

Ključni elementi zaposlene osobe:

- a) radni odnos
- b) primanje plaće ili naknade
- c) obavljanje posla
- d) prava i obveze.

Nezaposlena osoba je pojedinac koji trenutno nema formalni radni odnos s poslodavcem i nije aktivno uključen u plaćeni rad. To znači da osoba aktivno traži posao, ali trenutno nije uspjela pronaći zaposlenje. Nezaposlene osobe mogu biti privremeno ili dugoročno bez posla, a razlozi za nezaposlenost mogu biti raznoliki, uključujući gospodarske faktore, promjene u industriji, osobne okolnosti i druge čimbenike.

„Nezaposleni su dio radne snage neke zemlje, tj. dio radno sposobnog stanovništva u dobi od 15 do 65 godina koji nemaju posao, a žele raditi što dokazuju aktivnim traženjem posla“ (Borozan, 2019: 55).

Ključni elementi nezaposlene osobe:

- a. aktivno traženje posla
- b. nedostatak plaćenog rada
- c. potencijalna dostupnost za rad
- d. registracija kod službi za zapošljavanje
- e. prava i naknade.

2.3. Odnos ponude i potražnje

„Ponuda i potražnja na tržištu rada odnose se na količinu rada koju poslodavci traže i na količinu rada koju radnici nude. Ponudu na tržištu rada čine pojedinci, odnosno potencijalni radnici, dok potražnju za radom ili radnikom čine svi poslodavci“ (Jeleč Raguž, 2021: 68).

Ponuda rada predstavlja količinu rada koju su radnici spremni ponuditi na tržištu za određenu cijenu, odnosno plaću. Ponuda rada ovisi o različitim faktorima kao što su veličina radne snage, plaća dok potražnju rada određuju faktori poput gospodarskog rasta, tehnoloških promjena i demografskih trendova.

Dinamika između ponude i potražnje određuje cijene, odnosno plaće, i razinu zaposlenosti na tržištu. Kada je ponuda rada veća od potražnje rada dolazi do konkurencije među radnicima, povećanja nezaposlenosti i smanjenja plaća. S druge strane, kada je potražnja rada veća od ponude rada dolazi do smanjenja nezaposlenosti i povećanja plaća.

2.4. Tržište rada u Republici Hrvatskoj

„Tržište rada u RH održava dinamiku ponude i potražnje rada unutar zemlje. Tržište rada kao i svako drugo tržište označava „mjesto“ susreta ponude i potražnje, međutim, kod tržišta rada nije riječ o ponudi i potražnji za nekim proizvodom ili uslugom, već je riječ o ponudi i potražnji za radom i radnicima“ (Jeleč Raguž, 2021: 68). Tržište rada može se definirati kao mjesto gdje se susreću ponuda i potražnja radnika, ukupno s njihovim zapošljavanjem, napredovanjem, pripremom, otkazom, konkurencijama u traženju posla, a sve to utječe i na cijenu rada i njezino formiranje. Upravljanje tržištem rada u RH zahtijeva koordinirane napore između vlade, poslodavaca, sindikata, obrazovnih institucija i drugih dionika kako bi se osiguralo ravnoteža između ponude i potražnje rada te potaknuo ekonomski rast i razvoj.

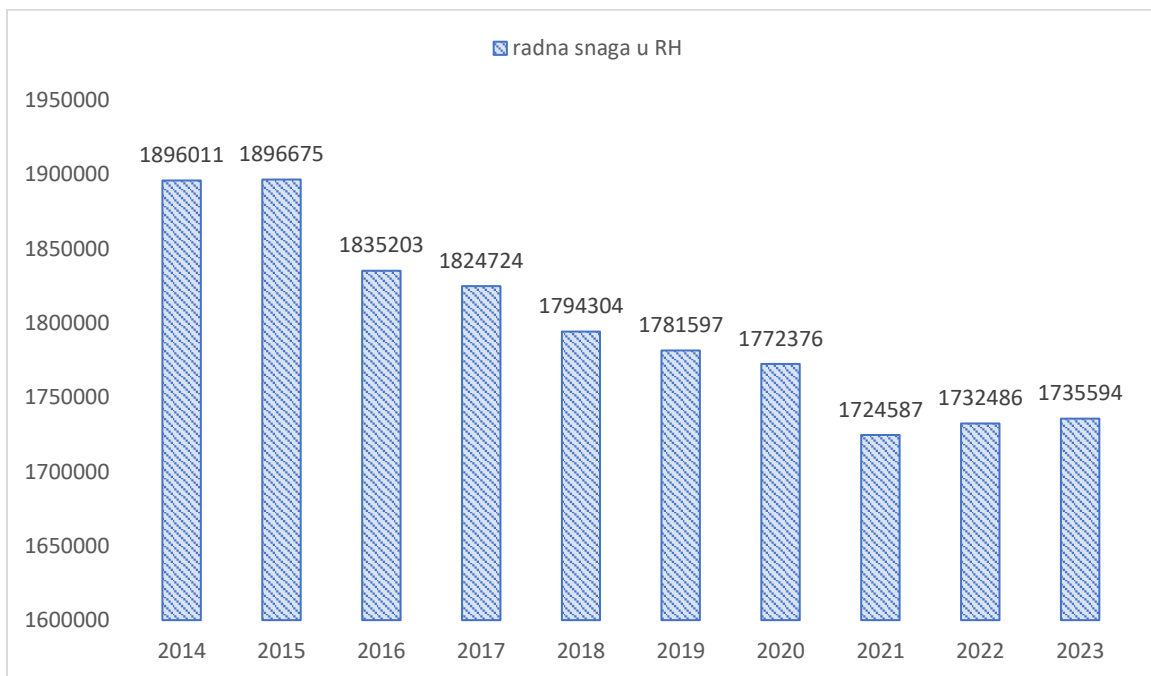
Ključna obilježja tržišta rada u RH su:

- stopa nezaposlenosti
- struktura radne snage
- obrazovanje
- demografske promjene
- zakonodavstvo i politike zapošljavanja
- migracije radne snage
- sezonsko zapošljavanje.

Stanje na tržištu rada neke države znatno utječe i na životni standard građana te zemlje. RH snažno je uzdrimala kriza 2008.godine, kao i većinu svjetskih tržišta rada. Tada je u kombinaciji krize sa opterećenim mirovinskim sustavom, lošom nacionalnom politikom te neusklađenosti obrazovnog sustava, tržište rada stagniralo te nije omogućilo gospodarski rast koji je bitan

preduvjet za ostvarivanje blagostanja građana. Bili smo svjedoci propadanja brojnih poduzeća, svakodnevnim odlaskom istih u stečaj što je rezultiralo gomilanjem nezaposlene radne snage kojoj ni troma politika zapošljavanja u Hrvatskoj nije išla pod ruku, sve to doprinijelo je stvaranju ogromne neravnoteže na tržištu rada između ponude i potražnje. Već se i tada država borila s niskom, moglo bi se reći i negativnom, stopom nataliteta, velikim brojem prijevremenih umirovljenika, ali i prilagođenosti sustava potrebama tržišta rada. Paralelno s krizom 2008. godine javljaju se i prvi valovi iseljavanja stanovništva, mladog, u većini slučajeva visokoobrazovanog stanovništva, koje je trbuhom za kruhom, odlučilo zadovoljiti svoje egzistencijalne potrebe u drugim, stabilnijim državama.

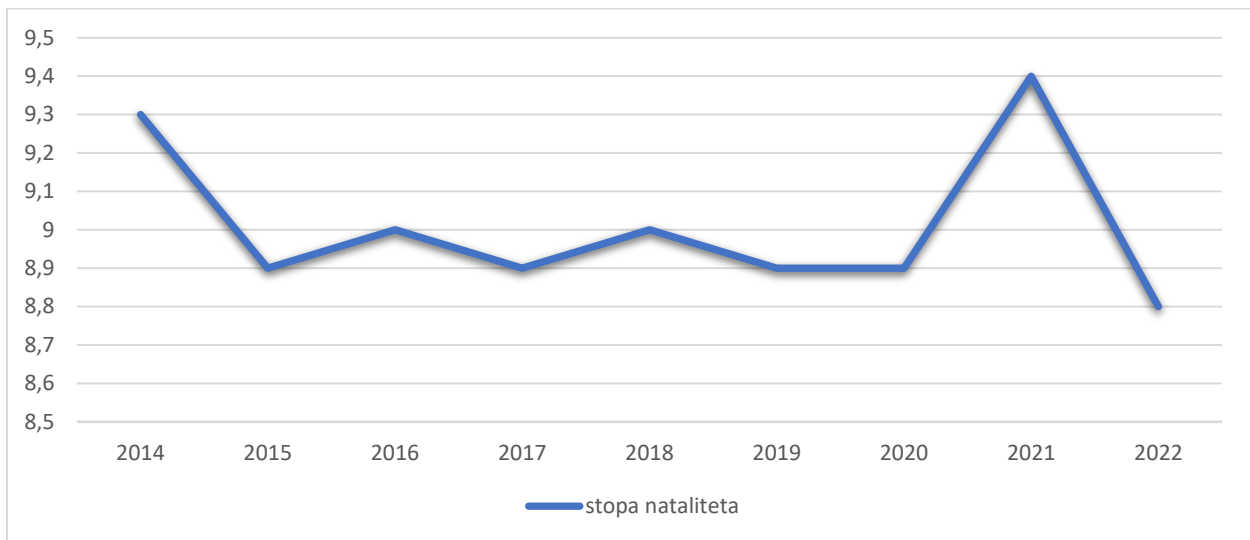
Grafikon 1: Radna snaga u RH (zaposleni + nezaposleni) (2014. – 2023.)

Izvor: DZS, url.

Kao što je iz grafikona vidljivo u RH je prisutan trend smanjenja radne snage, kako sve više ljudi iseljava i odlazi u inozemstvo broj stanovnika svake godine se sve više smanjuje te je tako i radno sposobno stanovništvo svake godine u sve manjem broju. Smanjenje je vidljivo od 2014. godine pa sve do 2021. godine gdje se u posljednje dvije godine vidi blagi porast. Također još jedan uzrok smanjenja broja stanovnika je i smanjena stopa nataliteta. Prikaz stope nataliteta nalazi se na sljedećem grafikonu. Stopa nataliteta prikazana je na 1000 ljudi. Iz grafikona je vidljivo da je porast bio samo u 2021. godini na 9,4%. U 2014. godini je bila 9,3% stopa nataliteta, dok u ostalim godinama se kreće oko 9%.

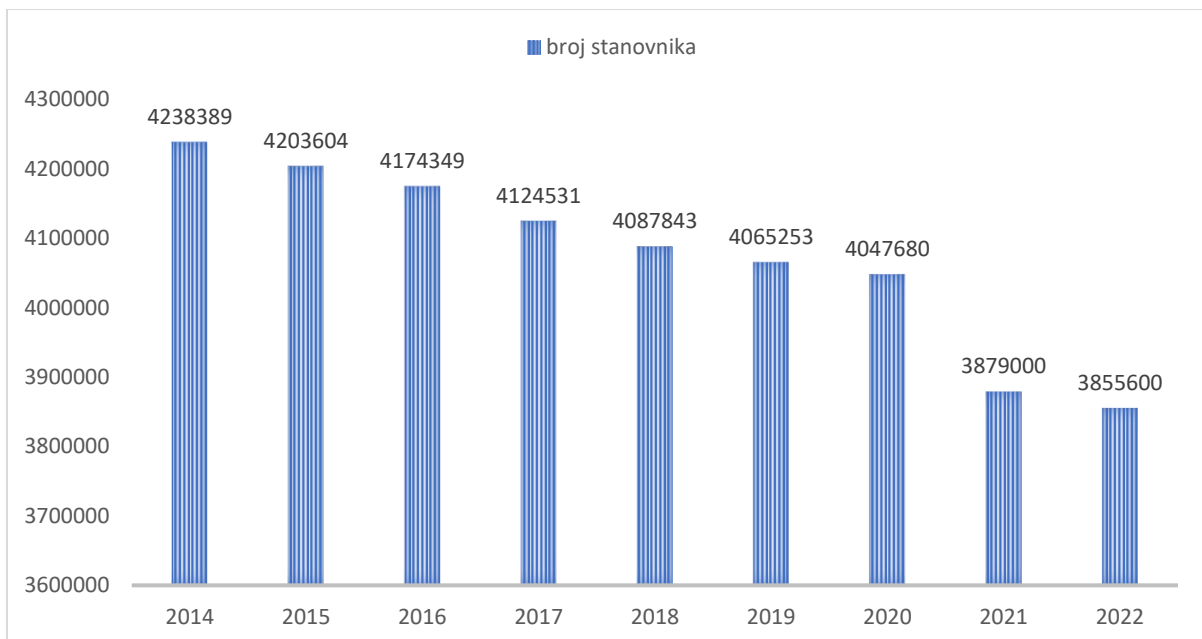
Grafikon 2: Stopa nataliteta u RH (2014. – 2022.)

Izvor: Svjetska banka, url.

Na sljedećem grafikonu je prikaz kretanja stanovništva od 2014. do 2022. godine.

Grafikon 3: Kretanje stanovnika u RH (2014. – 2022.)

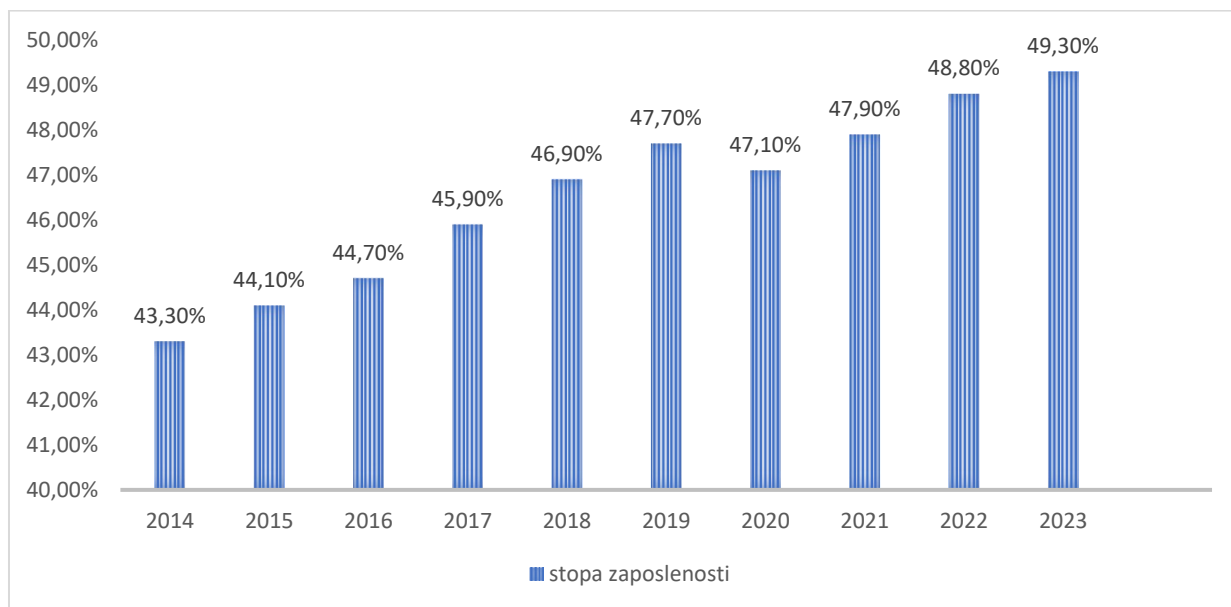

Izvor: Svjetska banka, url.

Na grafikonu je vidljivo da RH bilježi negativan prirast od 2014. godine, što dovodi i do smanjenja ukupnog broja stanovnika. Dodatnom smanjenju stanovništva utjecao je i negativan migracijski saldo u RH.

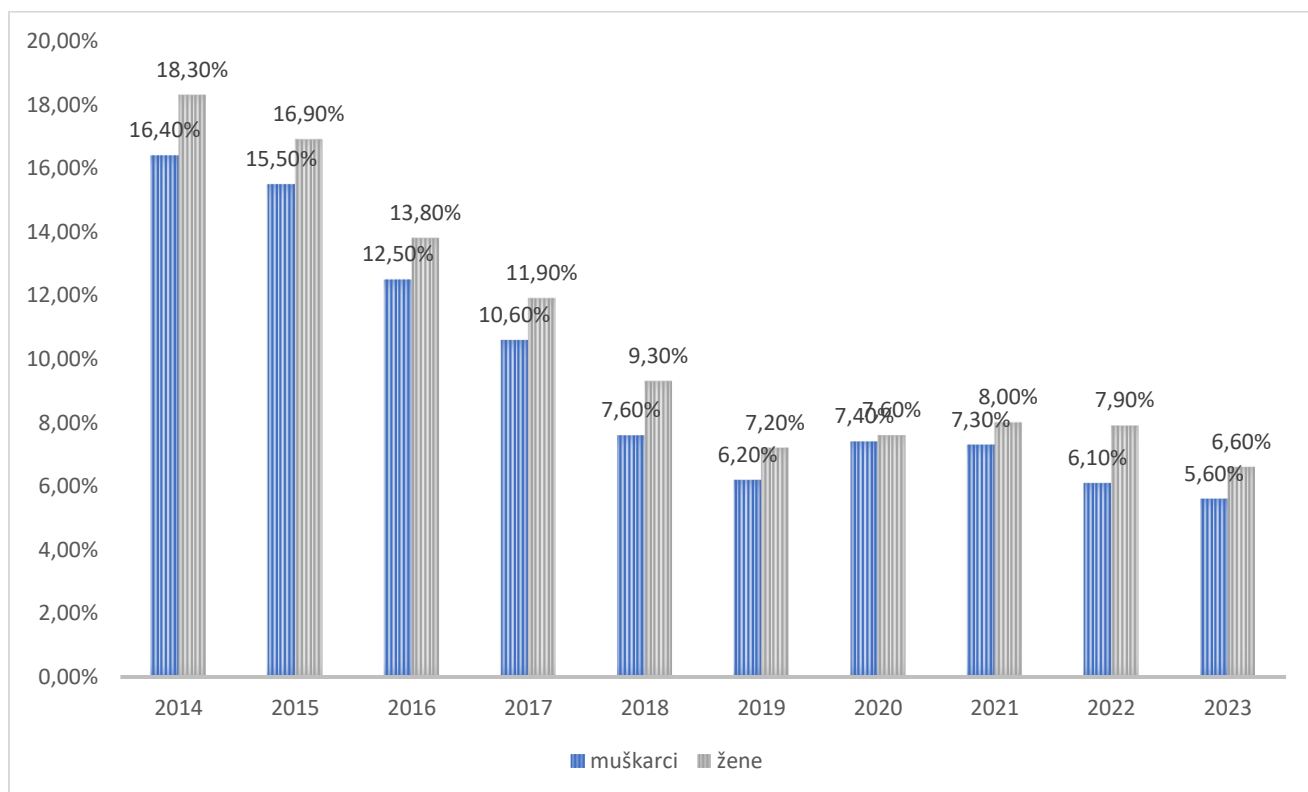
Na idućem grafikonu prikazana je stopa zaposlenosti u razdoblju od 2014. do 2023. godine. Vidljivo je da se stopa zaposlenosti iz godine u godinu povećava. U 2020. godini doživljava mali pad, ali nakon toga i dalje bilježi porast.

Grafikon 4: Stopa zaposlenosti u RH (2013. – 2023.)

Izvor: Svjetska banka, url.

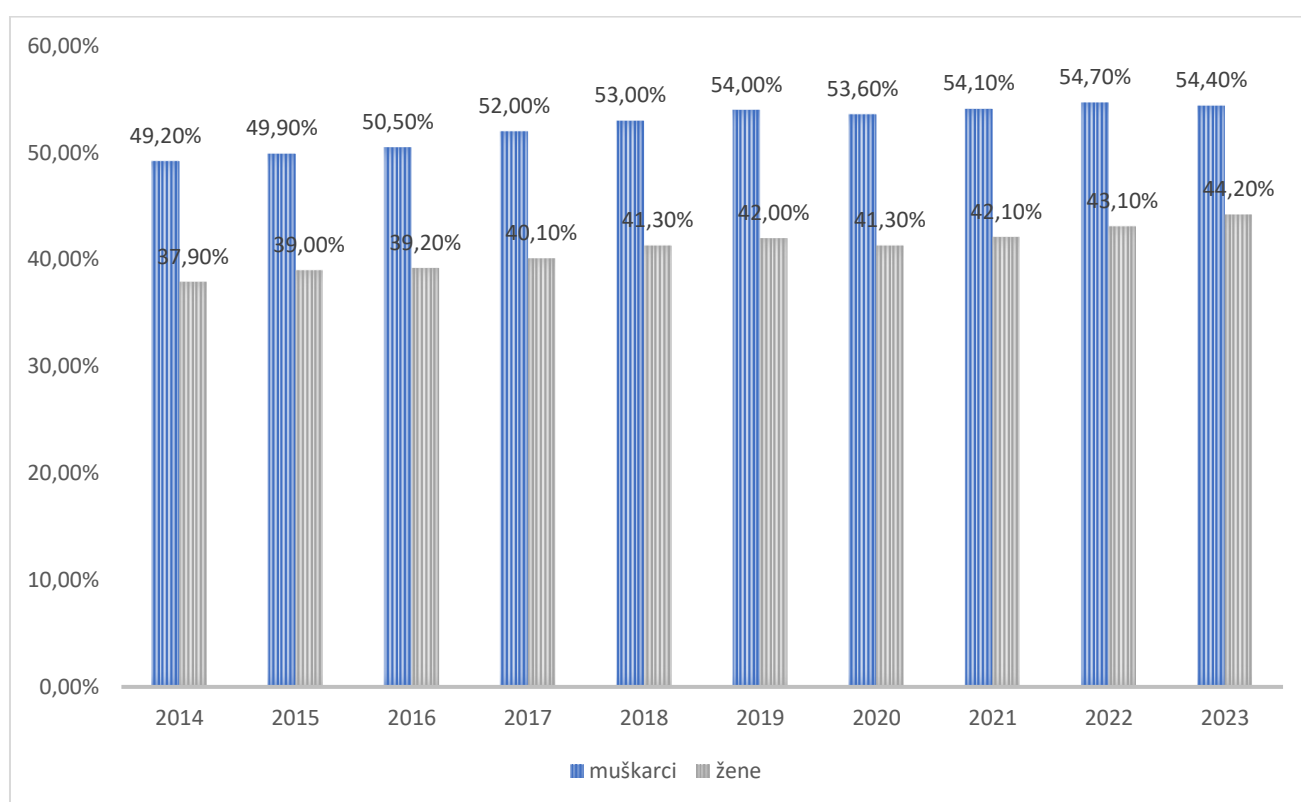
Grafikon 5: Nezaposlenost po spolu u RH (2014. – 2023.)

Izvor: Svjetska banka, url.

Na prethodnom grafikonu prikazana je nezaposlenost prema spolu u razdoblju od 2013. do 2023. godine. Prikazano je kako se nezaposlenost smanjuje iz godine u godinu te bilježi pozitivni prirast. Ali također je vidljivo da bez obzira što se nezaposlenost smanjuje u ukupnom gledanju populacije, i dalje u svakoj godini je više nezaposlenih žena nego muškaraca. Najviše nezaposlenih žena bilo je u 2014. godini i iznosilo je 18,30 %, a najmanje nezaposlenih žena bilo je prošle, 2023. godine u iznosu 6,60 %. Najviše nezaposlenih muškaraca bilo je također 2014. godine i to 16,40 %, a najmanje nezaposlenih muškaraca bilo je prošle godine u iznosu 5,60%.

Grafikon 6: Zaposlenost po spolu u RH (2014. – 2023.)

Izvor: Svjetska banka, url.

Ovaj grafikon prikazuje zaposlenost prema spolu također u razdoblju od 2014. do 2023. godine. Zaposlenost bilježi pozitivan rast, povećava se svake godine. Također kao što smo na prethodnom grafikonu vidjeli kako ima više nezaposlenih žena od muškaraca, tako ovdje vidimo kako svake godine bez obzira koliko se zaposlenost povećavala uvijek ima više zaposlenih muškaraca nego žena. Najveći postotak zaposlenih muškaraca bio je 2022. godine (54,70 %), najmanji postotak zaposlenih muškaraca bio je 2014. godine (49,20 %). Najveći postotak zaposlenih žena bio je 2023. godine (44,20 %), a najmanji postotak zaposlenih žena je u 2014. godini (37,90 %).

3. PROBLEMI TRŽIŠTA RADA U REPUBLICI HRVATSKOJ

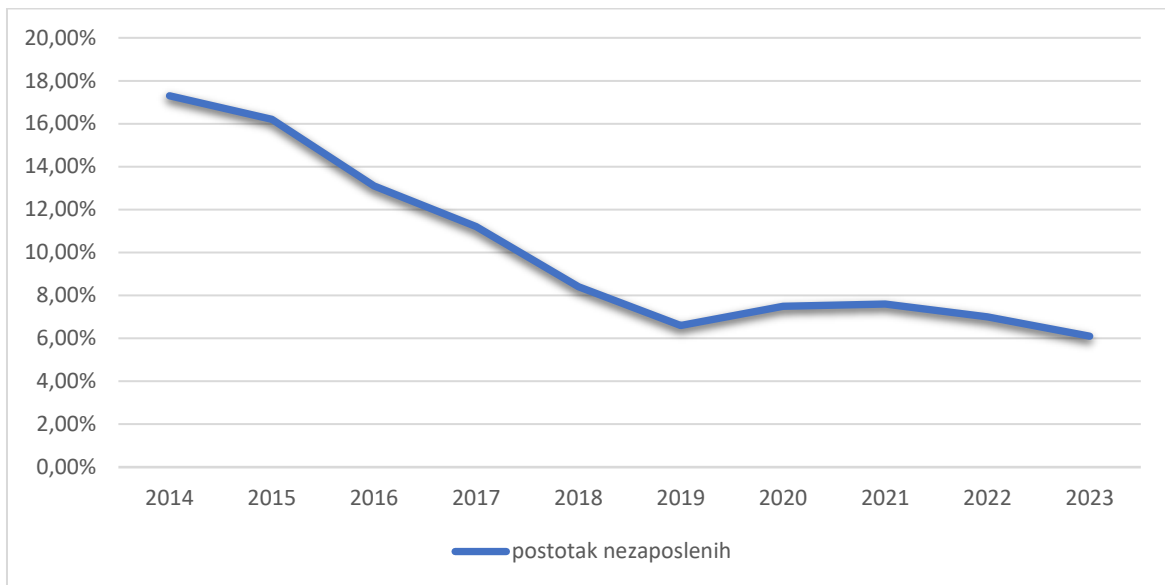
3.1. Nezaposlenost

Nezaposlenost je predstavljala ključni problem na tržištu rada u RH. Visoka stopa nezaposlenosti predstavlja ekonomski teret za društvo jer smanjuje produktivnost i dovodi do gubitka potencijalnog dohotka. Također nezaposleni često imaju manje prilika za ekonomski napredak i suočavaju se s rizikom od siromaštva i isključenosti u društvu. Nezaposlenost među mladima ima dugoročne posljedice na njihovu karijeru, dok dugotrajna nezaposlenost može dovesti do poteškoća u ponovnom zapošljavanju. Ljudi odlaze u potrazi za boljim radnim prilikama u drugim zemljama što rezultira odljevom radne snage te dovodi do nedostatka kvalificirane radne snage u određenim sektorima. Odljev mozgova događa se kada visokoobrazovana radna snaga odlazi u potragu za boljim prilikama u inozemstvu, odljev mozgova dugoročno šteti gospodarstvu. Starenje stanovništva i niska stopa nataliteta mogu dodatno otežati problem nezaposlenosti.

Rješavanje problema nezaposlenosti zahtijeva koordinirane napore vlade, poslodavaca, sindikata, obrazovnih institucija i drugih dionika. To može uključivati mjere kao što su poticanje gospodarskog rasta, ulaganje u obrazovanje i osposobljavanje, poticanje poduzetništva, fleksibilizacija radnog tržišta i politike aktivne politike zapošljavanja koje potiču zapošljavanje i prekvalifikaciju radne snage.

Na sljedećem grafikonu prikazan je postotak nezaposlenih u razdoblju 2014.-2023. Iz grafikona je vidljivo da se broj nezaposlenih smanjuje svake godine. Stopa nezaposlenosti smanjuje se iz godine u godinu kao i broj stanovnika, ali stopa nezaposlenosti odnosno njezino smanjenje ne mora uvijek biti pozitivno. To znači da populacija stari i da nema dovoljno ljudi u radnoj snazi te da su mladi iselili, što je loše za budućnost gospodarstva. S druge strane smanjenje nezaposlenosti može biti pozitivno što znači da su mjere Vlade RH za poticanje zapošljavanja i potpore mladim ljudima za otvaranje vlastitog posla pomogle i otvorile neka nova radna mjesta te se tako smanjila nezaposlenost.

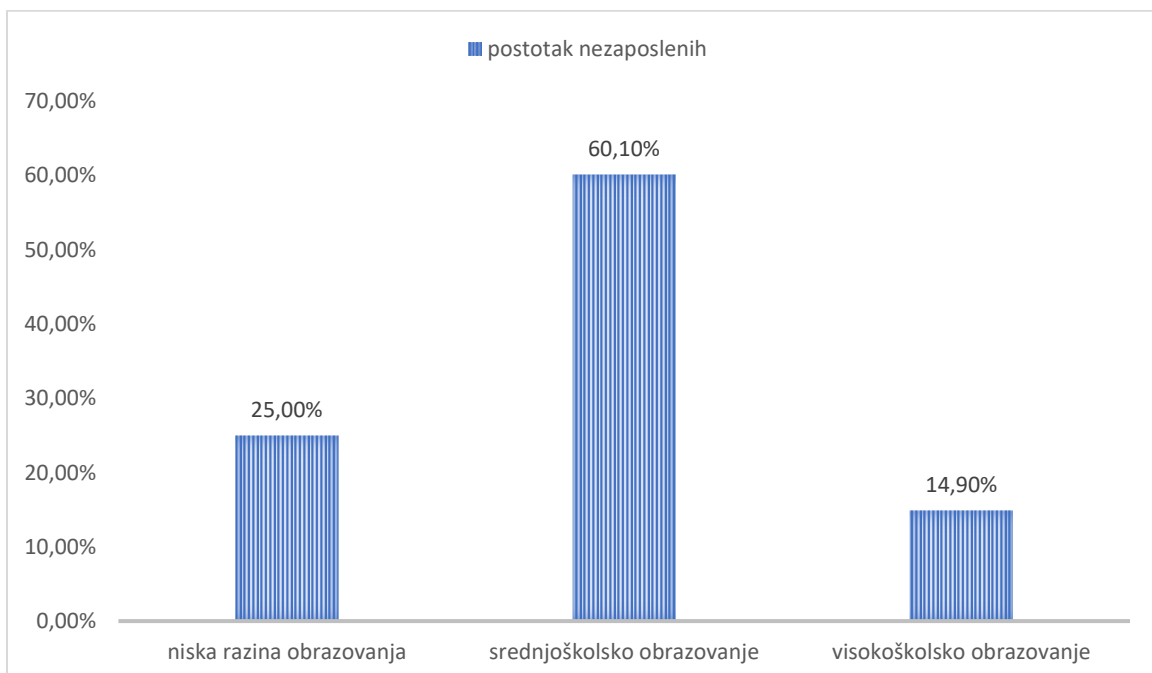
Grafikon 7: Nezaposlenost u RH (2014.-2023.)

Izvor: Svjetska banka, url.

Zaključno, smanjenje nezaposlenosti može biti pozitivno ako je rezultat poticaj za rad i nova radna mjesta te rast gospodarstva, te može biti negativno ako je rezultat iseljavanje i starenje stanovništva što dovodi do privremenog smanjenja nezaposlenosti koje se ne može tako održavati na istom.

Grafikon 8: Nezaposlene osobe prema razini obrazovanja u RH 2024.

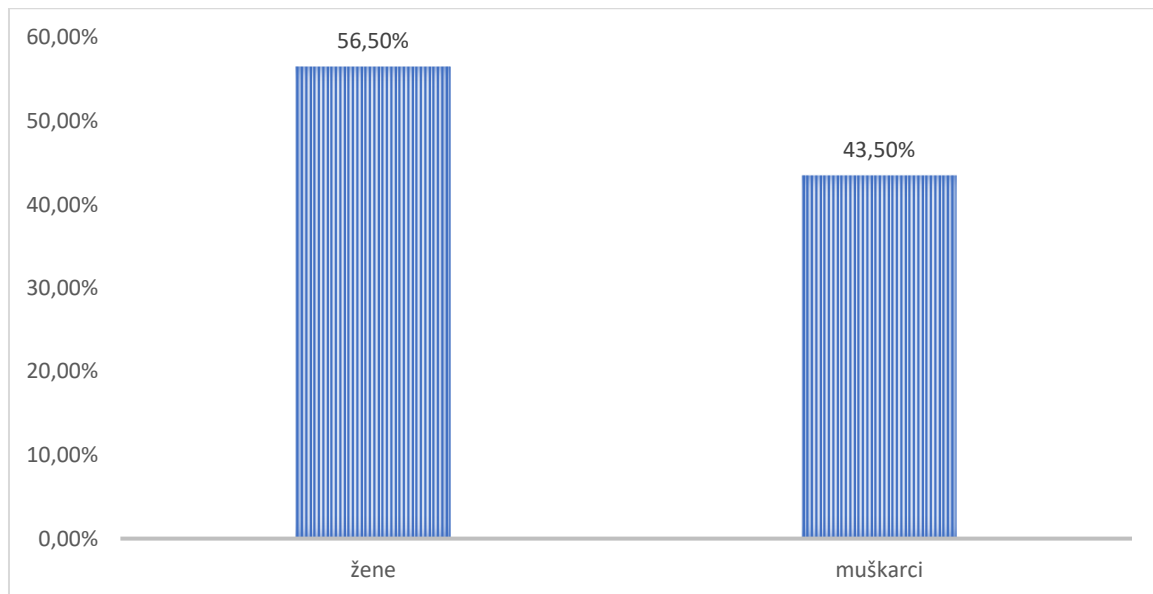

Izvor: HZZ, url.

Na grafikonu 8 vidljivo je koliko je nezaposlenih osoba s određenom razinom obrazovanja. Najviše ljudi (60,10 %) je nezaposleno sa srednjoškolskim obrazovanjem, zatim sa niskom razinom obrazovanja (25 %) te najmanji broj sa visokoškolskim obrazovanjem (14,90 %).

Na idućem grafikonu je prikazan postotak nezaposlenih prema spolu u 2024. godini.

Grafikon 9: Nezaposlene osobe prema spolu u RH, 2024.

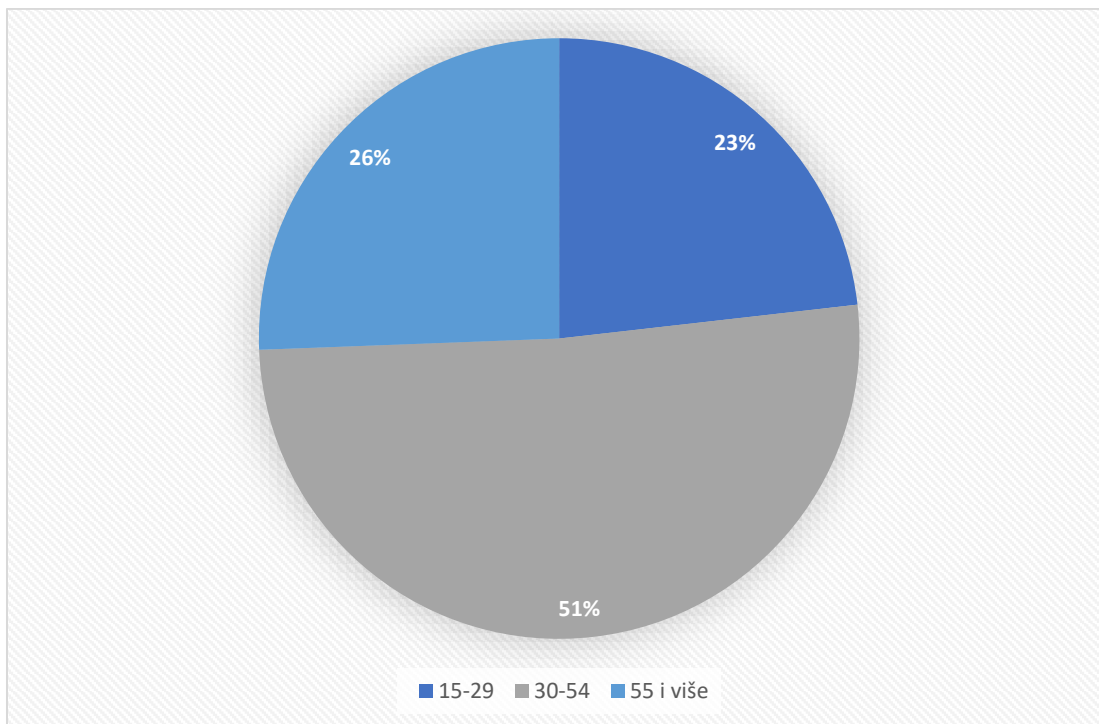

Izvor: HZZ, url.

Iz grafikona je vidljivo da je više od 50% žena nezaposleno u 2024. godini, te oko 40% muškaraca je nezaposleno.

Na grafikonu 10 prikazane su nezaposlene osobe prema dobi u 2024. godini. Nezaposlenih osoba od 15 do 29 godina ima 23,20%, osoba od 30 do 54 godine ima 51,20% te osoba starijih od 55 godina ima 25,60%. Najviše nezaposlenih ima između 30 i 54 godine, dok najmanje ima između 15 i 29 godina što je razumljivo jer su to djeca koja se još školuju u većini slučajeva ili dio njih nakon završene srednje škole upisuje fakultet pa je u tom iznosu dio njih školarci ili studenti, također mogu biti i studenti koji rade preko studentskog posla ali nije vidljiv radni odnos pa se pišu pod nezaposlene osobe.

Grafikon 10: Nezaposlene osobe prema dobi u RH, 2024.

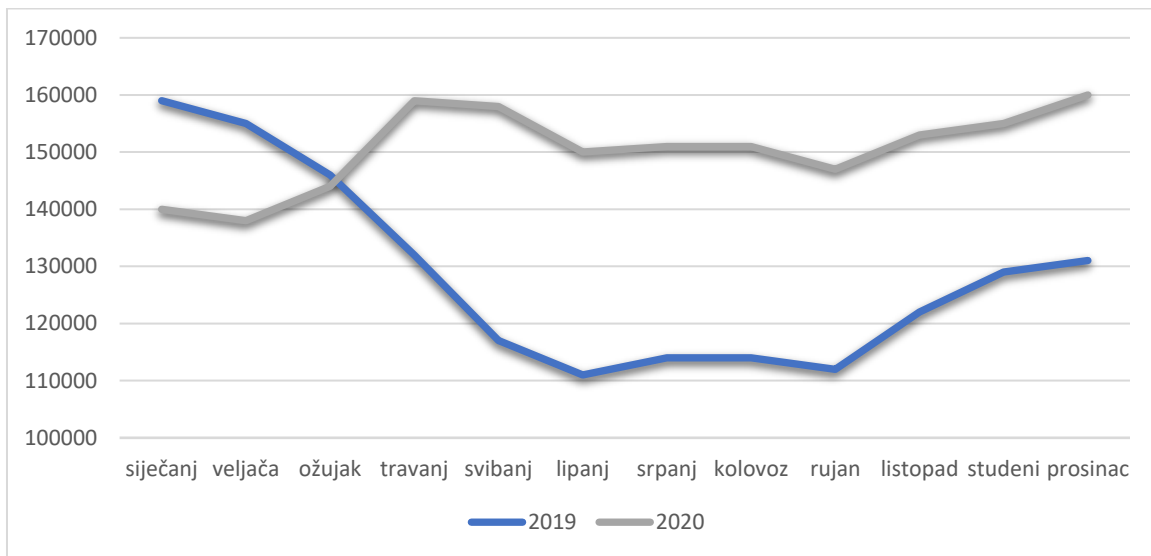

Izvor: HZZ, url.

3.1.1. Utjecaj COVID-a na nezaposlenost

Jako dobro smo upućeni u pandemiju koja je zahvatila Republiku Hrvatsku te ostatak svijeta 2019. i 2020. godine, koja je svojom jačinom odnijela brojne živote. Svojom prisutnošću uzrokovala je i gubitak radnih mjesta te povećanje broja nezaposlenih. U to vrijeme bilo je ograničeno kretanje stanovnika pa je tako bilo i ograničeno obavljanje pojedinih djelatnosti a pojedini poduzetnici morali su zatvoriti svoja poduzeća. Sektor u Republici Hrvatskoj koji je najviše stradao je turizam, epidemiološke mjere zabranile su rad usko vezan uz turističku sezonu. Ako uspoređujemo godine pandemije možemo vidjeti da je u vrijeme pandemije broj nezaposlenih porastao za oko 41 tisuću osoba. Republika Hrvatska donijela je paket mjera kojima su poduzeća pogođena pandemijom dobivala naknade za svoje zaposlenike kako ne bi došlo do propadanja poduzeća i nezaposlenih radnika. Hrvatska se dobro izborila s pandemijom i uspješno zaustavila negativno djelovanje na gospodarstvo i ekonomiju zemlje.

Grafikon 11: Broj nezaposlenih osoba u godinama pandemije u RH

Izvor: HZZ, url.

Grafikon 10 prikazuje broj nezaposlenih osoba u RH u 2019. i 2020. godini, odnosno u godinama pandemije. Možemo vidjeti kako je broj nezaposlenih u prva dva mjeseca 2020. godine bio znatno manji u odnosu na 2019. godinu, zatim je u travnju broj nezaposlenih znatno narastao zbog utjecaja pandemije. Također je iz grafikona vidljivo kako se broj nezaposlenih na evidenciji Zavoda za zapošljavanje tijekom 2020. godine znatno smanjio u ljetnim mjesecima, tijekom ljetne sezone i povećanog turizma, te je u listopadu, kraj ljetne sezone, broj nezaposlenih krenuo rasti. Najveći broj nezaposlenih zabilježen je u prosincu, a najmanji broj nezaposlenih u veljači u 2020. godini, dok je u 2019. godini najveći broj nezaposlenih bio u siječnju, a najmanji broj nezaposlenih u lipnju. Nakon pandemije nezaposlenost se smanjivala što se može vidjeti na grafikonu 2 gdje je prikazana nezaposlenost unazad 10 godina.

3.1.2. Potpore za zapošljavanje

Republika Hrvatska ima nekoliko programa za poticaj zapošljavanja koji su namijenjeni različitim skupinama radnika, različitim djelatnostima te raznim vrstama poduzetničkih ideja. Ključne mjere koje su dostupne u RH možemo rasporediti u 5 skupina:

1. APZ – mjere aktivne politike zapošljavanja
2. EU fondovi
3. poduzetnički centri
4. mjere za specifične skupine
5. nacionalni programi.

1. APZ

Hrvatski zavod za zapošljavanje provodi mjere aktivne politike zapošljavanja koje uključuju sljedeće potpore:

- potpora za zapošljavanje – poticaj poslodavcima za zapošljavanje osoba iz određenih skupina
- obrazovanje – programi za povećanje zaposlenja kroz dodatno obrazovanje i stručno osposobljavanje
- potpora za samozapošljavanje – poticaj osobama koje žele same pokrenuti vlastiti posao
- SOR – stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa, mlade osobe stječu potrebno radno iskustvo

2. EU fondovi

Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) podržava razvoj ekonomije i gospodarstva te povećanje konkurentnosti i stvaranje novih radnih mjesta. Njegov primarni cilj je smanjenje socijalnih i ekonomskih razlika između regija Europske unije (EU). EFRR je ključan u poticanju regionalnog razvoja, smanjenju nejednakosti, poboljšanju kvalitete života te uravnoteženom i održivom razvoju EU kao cjeline.

Europski socijalni fond (ESF) bori se protiv siromaštva te se zalaže za obrazovanje i cjeloživotno učenje. ESF financira projekte za pružanje obuke i edukacije kako bi nezaposleni

steklu nove vještine i postali konkurentniji na tržištu. ESF sudjeluje u stvaranju pravednog društva bez obzira na socijalnu ili ekonomsku pozadinu.

3. Poduzetnički centri

Poduzetnički centri diljem RH nude potpore za razvoj poduzetništva i zapošljavanje, pružaju usluge mladim ljudima. Nude pristup financijskim potporama, pružaju usluge savjetovanja, usluge mentorstva te usluga korištenja poslovnog prostora.

4. Mjere za specifične skupine

- dugotrajno nezaposlena osobe – programi za poticanje i motiviranje za rad osobama koje su duži vremenski period bez posla
- mladi do 30 godina – potpore u smislu obrazovanja, stručnih osposobljavanja te zapošljavanja
- osobe s invaliditetom – subvencija poslodavcima za zapošljavanje osoba s invaliditetom te osposobljavanje radnog mjesta za takvu osobu.

5. Nacionalni programi

Programi ruralnog razvoja potiču razvoj ruralnih područja kroz ulaganja u poljoprivredu, infrastrukturu, poduzetništvo te obrazovanje utječu na zapošljavanje i doprinose ekonomskom napretku zajednice u ruralnom području. Programi ruralnog razvoja pomažu u smanjenju razlika između ruralnih i urbaniziranih područja što doprinosi ravnomjernom regionalnom razvoju.

Različite sektorske inicijative su subvencije za sektore koji su specifični radi otvaranja novih radnih mjesta i povećanja ekonomske koristi u tim sektorima. Ove inicijative su usmjerene na sektore u kojima postoji potencijal za rast i konkurentnost. Cilj im je povećati konkurentnost sektora na tržištu rada, potaknuti ekonomski rast te osigurati stvaranje novih radnih mjesta koja odgovaraju potrebama zajednice i potrebama tržišta.

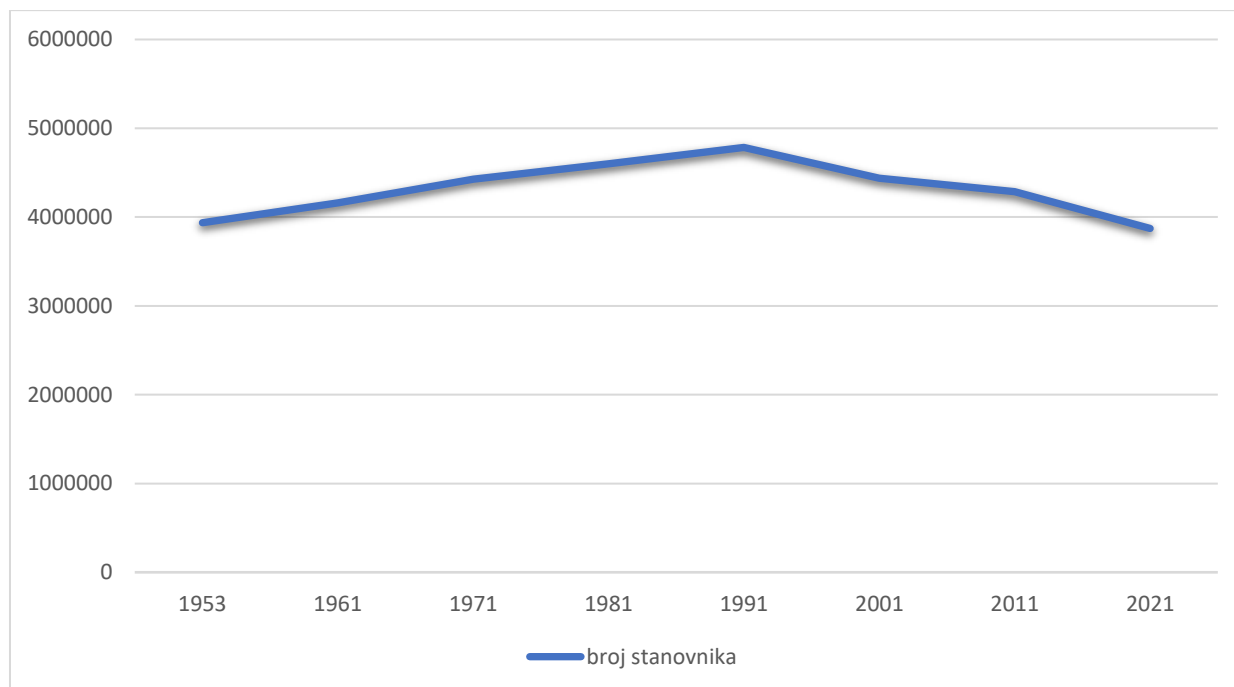
3.2. Iseljavanje radne snage

Odlazak stručnjaka i kvalificiranih radnika koji posjeduju znanje i iskustvo može dovesti do gubitka kapitala za državu što dovodi do ograničenja dugoročnog razvoja. Smanjenje radne snage može pogoršati problem starenja stanovništva i imati dugoročne posljedice na ekonomski rast i socijalne sustave. Iseljavanje radnje snage negativno utječe na konkurentnost hrvatskog gospodarstva na tržištu. Odlaskom radne snage smanjuju se fiskalni prihodi za državu, što je manji broj radnika manji je broj uplata doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje što negativno utječe na stabilnost javnih financija.

Migraciju je moguće opisati kao prirodno kretanje stanovništva među različitim zemljama. Migracije snažno utječu na globalnu ekonomiju. Idealno zamišljena situacija, gdje radnici migriraju na tržište s višom nadnicom, te tako povećavaju zaposlenost na tom konkretnom tržištu, a na tržištu niže nadnice, zaposlenost se smanjuje.

Odlaskom domaće radne snage, kvalitetne i obrazovane radne snage država dolazi u položaj da ovisi o inozemstvu, odnosno država je primorana zapošljavati inozemne strane radnike.

Grafikon 12: Broj stanovnika prema popisima u RH (1953.-2021.)

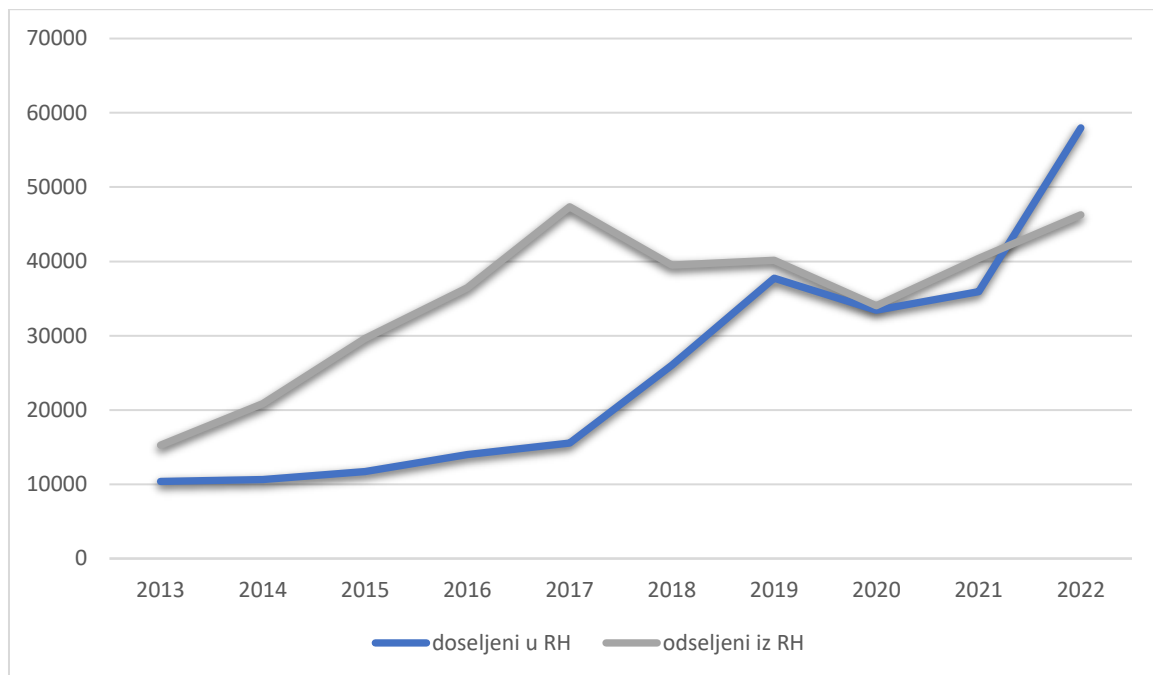

Izvor: DZS, url.

Prema ovom grafikonu vidljivo je kako je broj stanovnika rastao od 1953. godine pa sve do 1991. godine nakon koje Hrvatska bilježi negativan prirodni prirast te se povećavaju migracije

ljudi i broj stanovnika se znatno smanjuje. Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2021. godine Hrvatska ima 3.871.833 stanovnika što je smanjenje za 9,64% u odnosu na popis iz 2011. godine gdje je izbrojano 4.284.889 stanovnika. Zaključno, broj stanovnika u 2021. smanjio se za 413.056 osoba.

Grafikon 13: Dospeljeni i odseljeni u/iz RH (2013.-2022.)

Izvor: DZS, url.

Na grafikonu je vidljivo kako se broj odseljenih ljudi u inozemstvo povećavao sve do 2017. godine te se bilježi negativan prirast, a nakon 2017. do 2020. godine bilježi se pad odseljenih u inozemstvo što je pozitivno. Međutim, nakon 2020. godine se ponovno bilježi negativan prirast odnosno povećava se broj iseljenih iz RH.

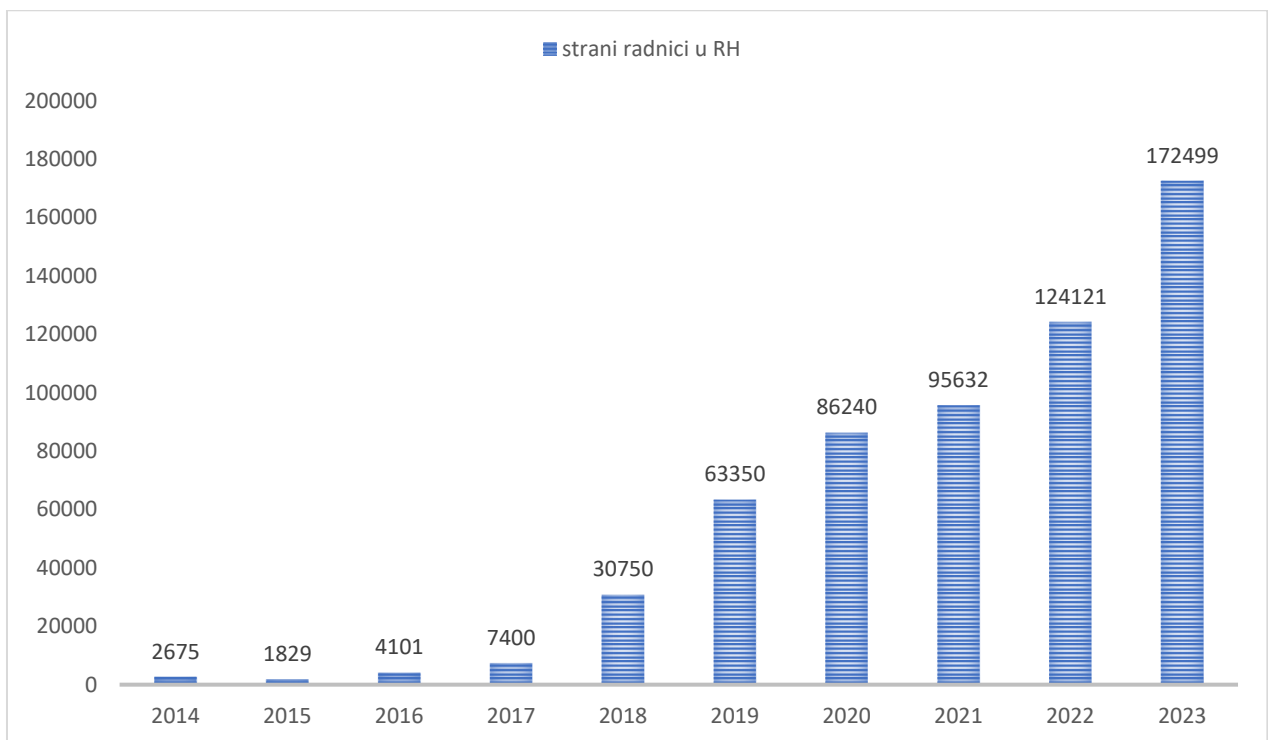
Također ako pogledamo doseljene u RH, vidimo da do 2017. godine broj doseljenih stagnira ili ima blagi porast, ali nakon 2017. godine do 2019. godine doživljava veliki broj useljenih u RH iz inozemstva. Zatim bilježi par godina pad, te u 2021. godini doživljava porast broja useljenih iz inozemstva.

3.3. Uvoz jeftine radne snage

Poslodavci Republike Hrvatske odlučili su se na uvoz radne snage jer se hrvatsko stanovništvo i radna snaga seli u inozemstvo u potrazi za boljim uvjetima i radnim odnosom, te su onda poslodavci u problemu jer ima sve manje domaće radne snage te su primorani uvoziti radnu snagu. Uvoz radne snage donosi neke prednosti i nedostatke za poslodavce, te za državu i domaću radnu snagu.

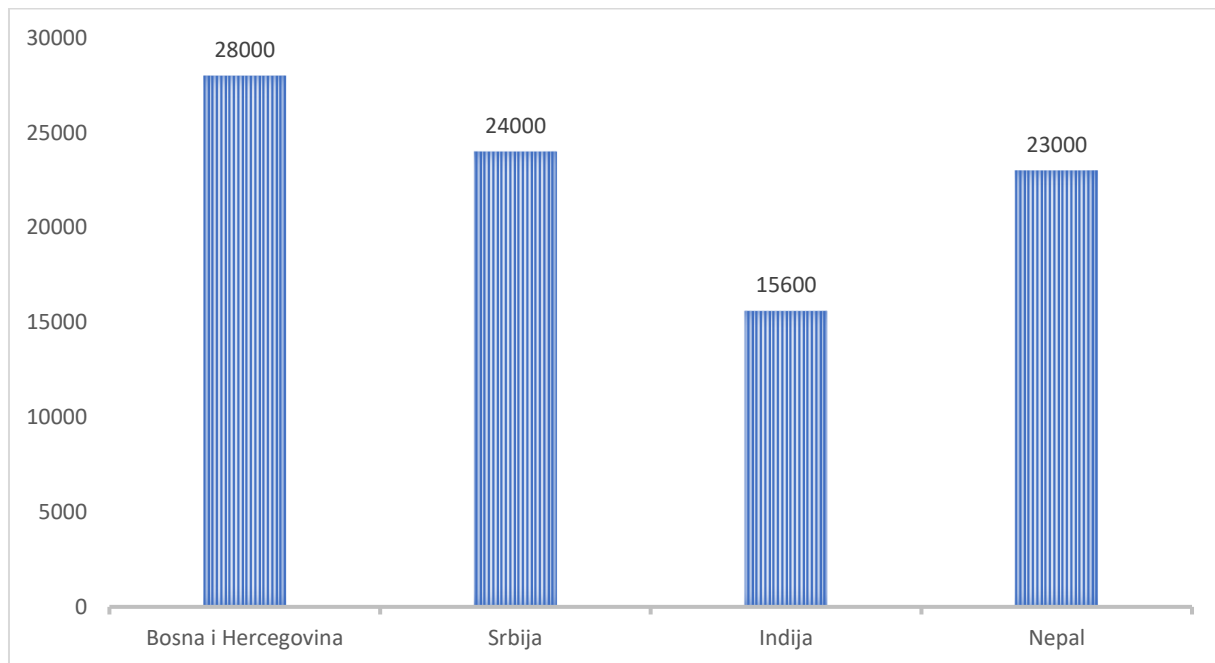
Na idućem grafikonu prikazan je broj stranih radnika u RH u razdoblju 2014-2023. godine.

Grafikon 14: Strani radnici u RH (2014.-2023)

U Republici Hrvatskoj strani radnici čine oko 9 % od ukupno zaposlenih što je skoro svaki deseti radnik. Na prethodnom grafikonu prikazano je razdoblje od 10 godina na kojem se vidi porast uvoza stranih radnika. Iako je najveći broj stranih radnika iz Bosne i Hercegovine (BiH) i Srbije, naših susjednih zemalja, sve više radnika dolazi iz Nepala i Indije. Najveći broj stranih radnika zaposlen je u graditeljstvu, industriji i turizmu. U nastavku na grafikonu može se vidjeti broj stranih radnika u 2023. godini.

Grafikon 15: Broj stranih radnika u RH u 2023.godini

Izvor: DZS, url.

Broj stranih radnika ne može se prebrojati po izdanim radnim dozvolama nego prema broju prijavljenih na Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (HZMO), jer strani radnik može dobiti dozvolu za boravak i rad te nakon toga otići iz zemlje, a ti podaci se ne znaju. Zato je najsigurnije pratiti preko prijave na HZMO jer tada se zna da rade u RH, primaju plaću i plaćaju doprinose.

Prednosti uvoza radne snage prema istraživanjima ekonomskih i društvenih analiza

- 1) pridonosi popunjavanju praznina u određenim sektorima i zanimanjima gdje nedostaje radna snaga s određenim vještinama
- 2) uvoz kvalificiranih radnika povećava produktivnost i konkurentnost gospodarstva, kvalificirani strani radnici mogu donijeti nove ideje i tehnike te poboljšati rezultate
- 3) može doprinijeti raznolikost radne snage što može biti korisno i zanimljivo za tvrtku kada se promovira te za rješavanje radnih zadataka u smislu ideja, kreativnosti
- 4) ojačava međunarodne veze te potaknuti suradnju između drugih zemalja, te tako razmijeniti znanja, kulture te iskustva
- 5) podržavaju gospodarski rast, tvrtkama je omogućeno povećati proizvodnju i proširiti poslovanje.

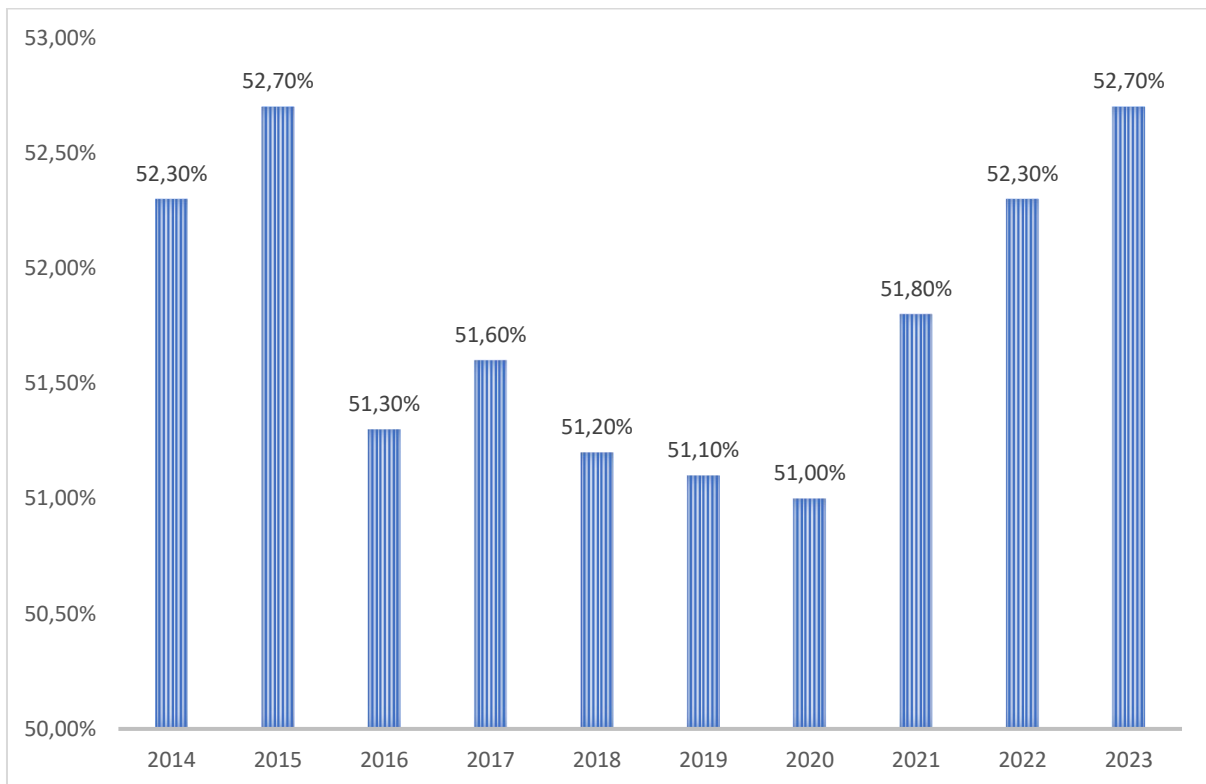
Nedostatci uvoza radne snage prema istraživanjima ekonomskih i društvenih analiza

- 1) strani radnici mogu se suočiti s problemom jezika, kulture te tako može doći do diskriminacije u društvu
- 2) postoji mogućnost smanjene prilike za zapošljavanje domaćih radnika, posebno kada na nekim poslovima mogu biti zaposleni domaći radnici a zaposleni su strani radnici te to dovodi do nejednakosti i nezadovoljstva domaćih radnika
- 3) prekomjerni uvoz radne snage može postati ovisnost o stranim radnicima u određenim sektorima i granama gospodarstva, ovisnost o stranim radnicima dugoročno ugrožava gospodarstvo
- 4) smanjuje se standard života i dolazi do pritiska na plaće domaćim radnicima, jer strani pristaju raditi iste poslove za manju plaću ili za rad po lošijim uvjetima i tako dolazi do smanjenja domaće radne snage jer postoje strani koji će raditi po lošijim uvjetima i za manju plaću
- 5) nedostatak mogućnosti za domaće radnike dovodi do nezadovoljstva i napetosti
- 6) lokalno domaće stanovništvo odlazi iz države u potrazi za boljim a država uvozi radnu snagu koja je jeftinija od domaće.

3.4. Stopa aktivnosti

Stopa aktivnosti je postotak aktivnog stanovništva u radno sposobnom stanovništvu. U nastavku je prikazan grafikon stope aktivnosti u RH u prethodnih 10 godina. Na grafikonu je vidljivo kako se stopa aktivnosti od 2014. pa sve do 2020. godine smanjuje, a onda od 2020. do 2023. godine vidi se porast stope aktivnosti. Porast u posljednjim godinama označava povećanje aktivnog stanovništva u radno sposobnom, što je odlika pozitivnog trenda.

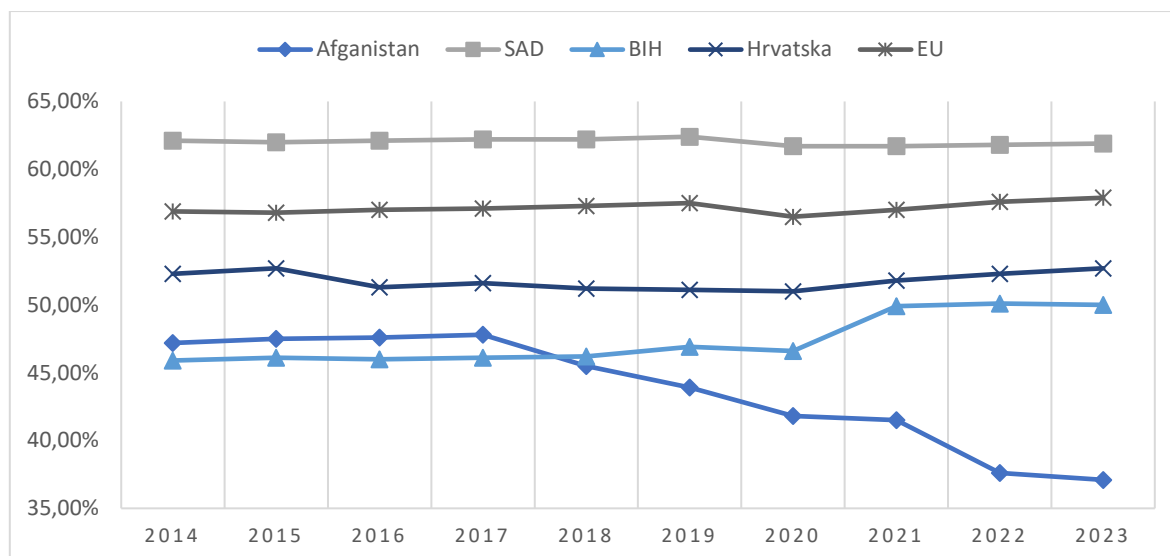
Grafikon 16: Stopa aktivnosti u RH (2014.-2023.)

Izvor: DZS, url.

Na idućem grafikonu prikazana je stopa aktivnosti radne snage u ukupnoj populaciji starijoj od 15 godina u 4 zemlje u usporedbi s Hrvatskom, te usporedba s Europskom Unijom. Iz grafikona je vidljivo da više razvijene zemlje imaju i veću stopu aktivnosti. U odabranim zemljama najveću stopu aktivnosti u 2023. godini ima Katar (88,9 %), zatim Njemačka (61,8 %), dok najnižu stopu ima Afganistan (37,10 %) te BIH (50 %).

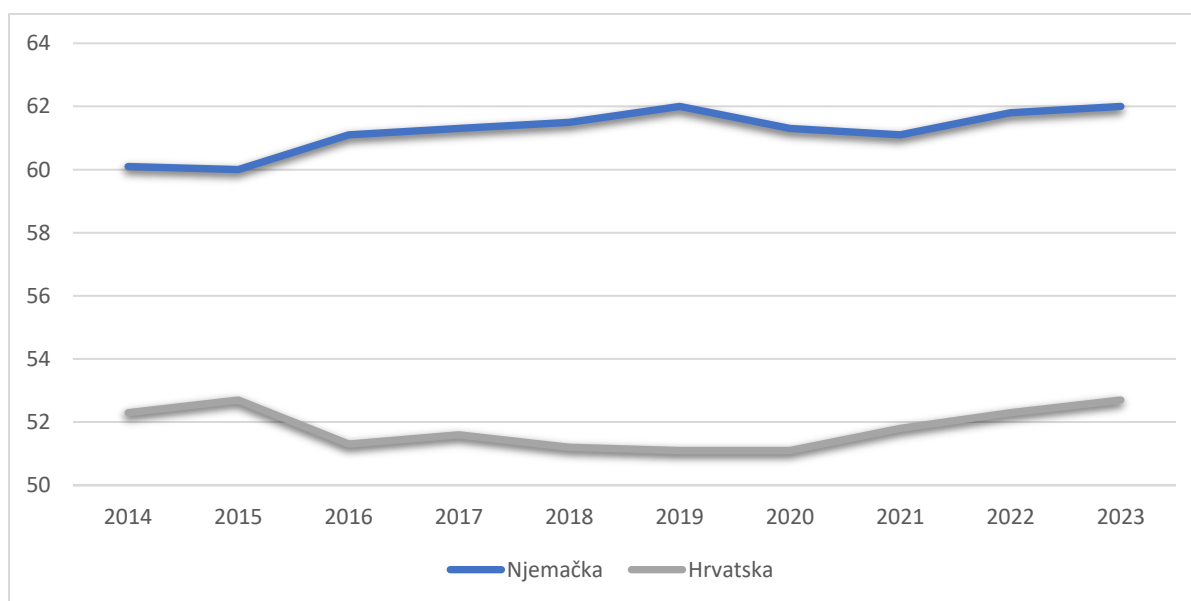
Grafikon 17: Stopa aktivnosti u odabranim zemljama

Izvor: Svjetska banka, url.

Grafikon 15 prikazuje stopu aktivnosti radne snage u ukupnoj populaciji starijoj od 15 godina. Na grafikonu je vidljivo kako razvijene zemlje imaju veću stopu aktivnosti. Između odabranih zemalja najveću stopu aktivnosti u 2023. godini ima SAD 63 %, dok najmanju u istoj godini ima Afganistan 37 %. Prosjek za zemlje EU u 2023. godini iznosi 58 %. Republika Hrvatska je nešto bolja od manje razvijenih zemalja kao na primjer od Bosne i Hercegovine te od Afganistana što se vidi u prikazanom grafikonu. Hrvatska je nešto lošija od prosjeka EU zemalja.

Grafikon 18: Kretanje stope aktivnosti u Hrvatskoj i Njemačkoj

Izvor: Svjetska banka, url.

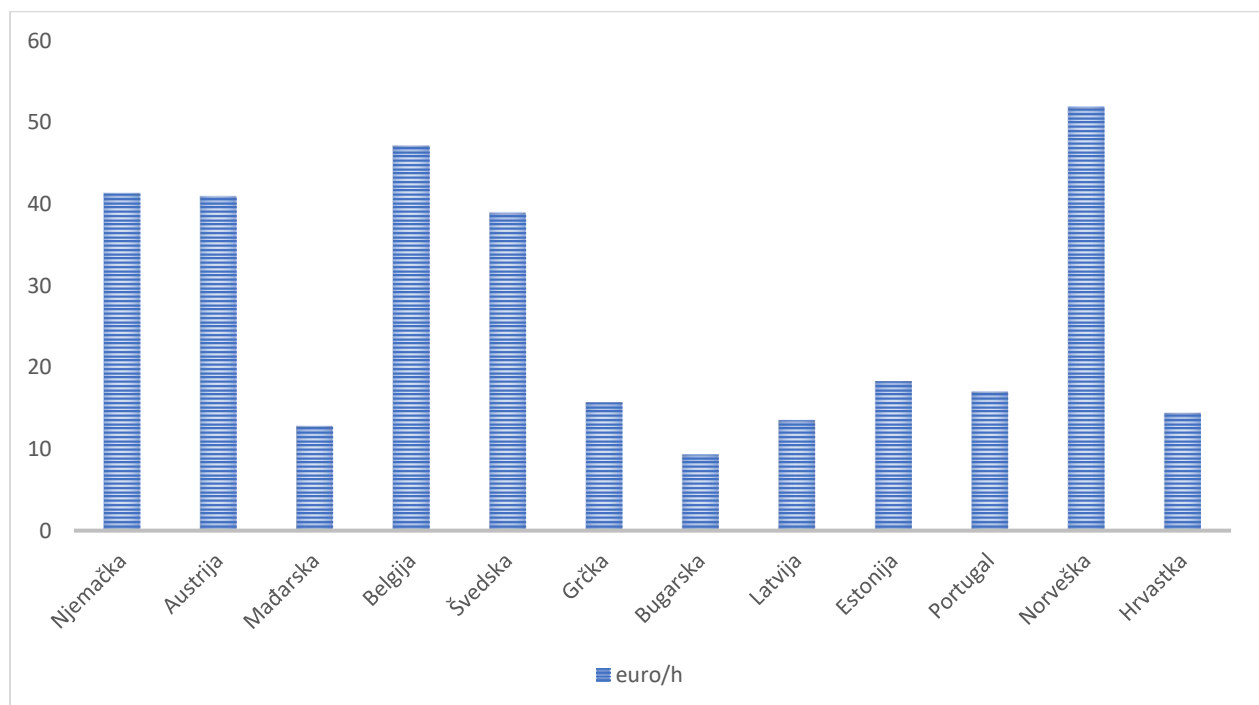
Grafikon 16 prikazuje usporedbu stope aktivnosti u Njemačkoj i Republici Hrvatskoj. Za primjer je izabrana Njemačka jer većina hrvatskog stanovništva emigrira u Njemačku. Na temelju izabranih pokazatelja vidljivo je kako kroz cijelo promatrano razdoblje svaka ima svoju putanju, u nijednoj godini nisu bile blizu i sličan postotak stope aktivnosti nisu imale. Može se primijetiti kako Njemačka cijelo promatrano razdoblje se kreće oko 61 %, dok Hrvatska oko 52 %. Iz grafikona je vidljivo kako bolje stoji Njemačka kroz cijelo promatrano razdoblje ima veći postotak aktivnosti od RH.

3.5. Niske plaće

Niske plaće u RH predstavljaju društveno ekonomski problem s velikim brojem posljedica.

Prosječne plaće u Hrvatskoj u većini slučajeva usporedbe s drugim europskim zemljama su niže, razlog tome je manja produktivnost, manji razvoj u ekonomskom smislu itd. Rast plaća može ograničiti spori gospodarski rast, visoka zaposlenost, ograničena ekonomska aktivnost. Još jedan od razloga za niske plaće u RH je neravnoteža na tržištu rada, što znači da je potražnja za radom veća od ponude rada te su tako poslodavci manje skloni povećanju plaća jer ima puno radne snage na tržištu rada.

Grafikon 19: Troškovi rada po satu u odabranim zemljama (2023.)

Izvor: Eurostat, url.

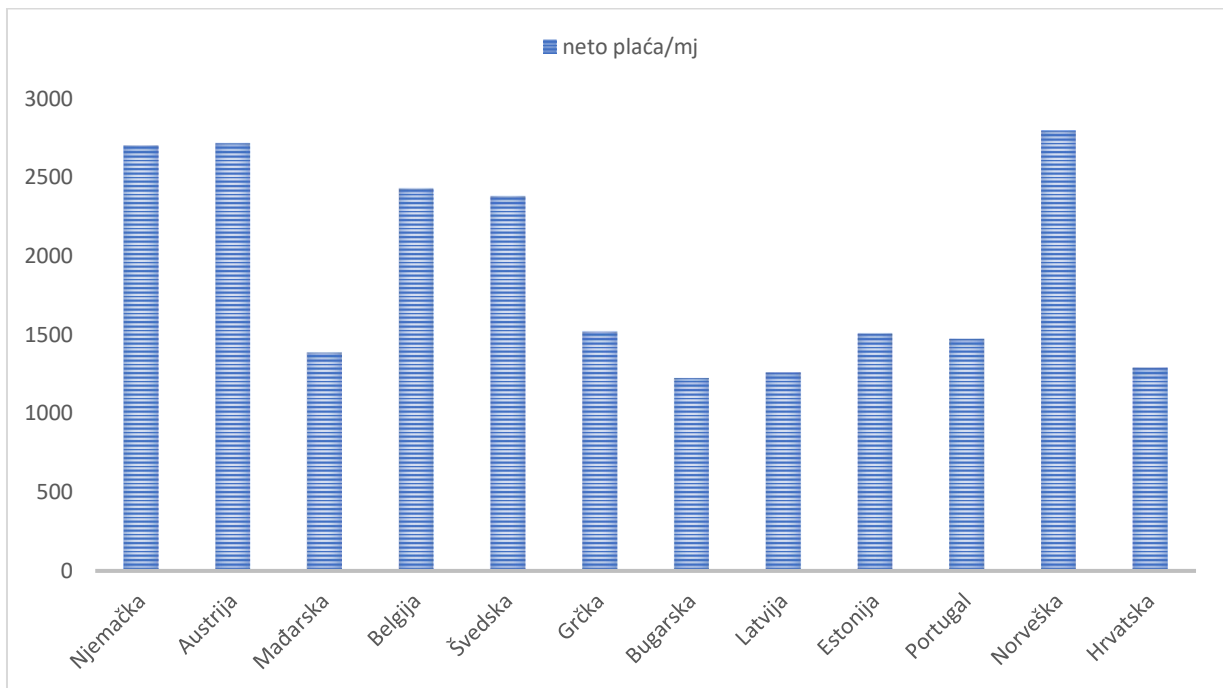
Na grafikonu su prikazane odabrane europske zemlje te prikaz cijene radnog sata u prošloj godini u svakoj od odabranih zemalja. Vidljivo je kako je Hrvatska među najslabijima, odnosno ona je 5. po redu najslabije plaćenih zemalja. Vidljivo je također da su slabo razvijene zemlje na kraju popisa odnosno da je u tim zemljama i slabo plaćen radni sat. Najmanja cijena radnog sata je u Grčkoj i iznosi 9,30 eura po satu. Zatim su prikazane i odabrane visoko razvijene zemlje, njih par, te je vidljivo da što je zemlja više razvijena to je i veća cijena radnog sata. Najveća cijena radnog sata je u Norveškoj te iznosi 51,90 eura po satu.

Niske plaće ne omogućavaju pristojan život, a nema mogućnosti zaposlenja na kvalitetnim radnim mjestima s pristojnom plaćom za normalan životni standard. Osobe koje primaju nisku plaću često se bore da zadovolje osnovne životne potrebe poput hrane, zdravlja, stambenog pitanja itd. Također, visoko kvalificirana radna snaga nema mogućnost zaposlenja na kvalitetnom radnom mjestu te ih to potiče na odlazak iz zemlje u drugu zemlju u kojoj će imati kvalitetno radno mjesto te normalnu plaću i pristojan životni standard. Odlazak visoko kvalitetne radne snage oslabljuje ekonomiju zemlje te se time stvara pritisak na ostatak radne snage da prihvate poslove koji im se nude bez obzira na plaću i na lošije uvjete rada, tako se stvara začarani krug siromaštva.

„Zbog malih plaća u posljednjih deset godina prisutan je odljev mladih znanstvenika i studenata, što se vidi u problemu popunjavanja upisnih kvota na pojedinim visokim učilištima. Sve češće nije moguće pronaći kandidate za asistentska radna mjesta, odnosno privući adekvatne mlade ljude koji bi mogli nadomjestiti kolege koji odlaze u mirovinu, naglašava glavni tajnik Nezavisnog sindikata znanosti i visokog obrazovanja.“ (Anonymous, 2024.)

Na idućem grafikonu je prikaz neto plaća samca bez djece zaposlenog na puno radno vrijeme u odabranim europski zemljama. Na grafikonu je vidljivo kako je Hrvatska pri dnu popisa, odnosno 3. po redu od izabranih zemalja. U Hrvatskoj neto plaća za samca bez djece iznosi 1.292,00 eura. Najmanja neto plaća za samca je u Bugarskoj i iznosi 1.227,00 eura, dok je najveća u Norveškoj gdje iznosi 2.798,00 eura. Također kao na prethodnom grafikonu vidimo kako su slabo razvijene zemlje slabo plaćene i nalaze se na dnu popisa, dok one jako razvijene zemlje su puno bolje plaćene i nalaze se na vrhu popisa.

Grafikon 20: Neto plaća samca bez djece u odabranim zemljama (2023.)

Izvor: Eurostat, url.

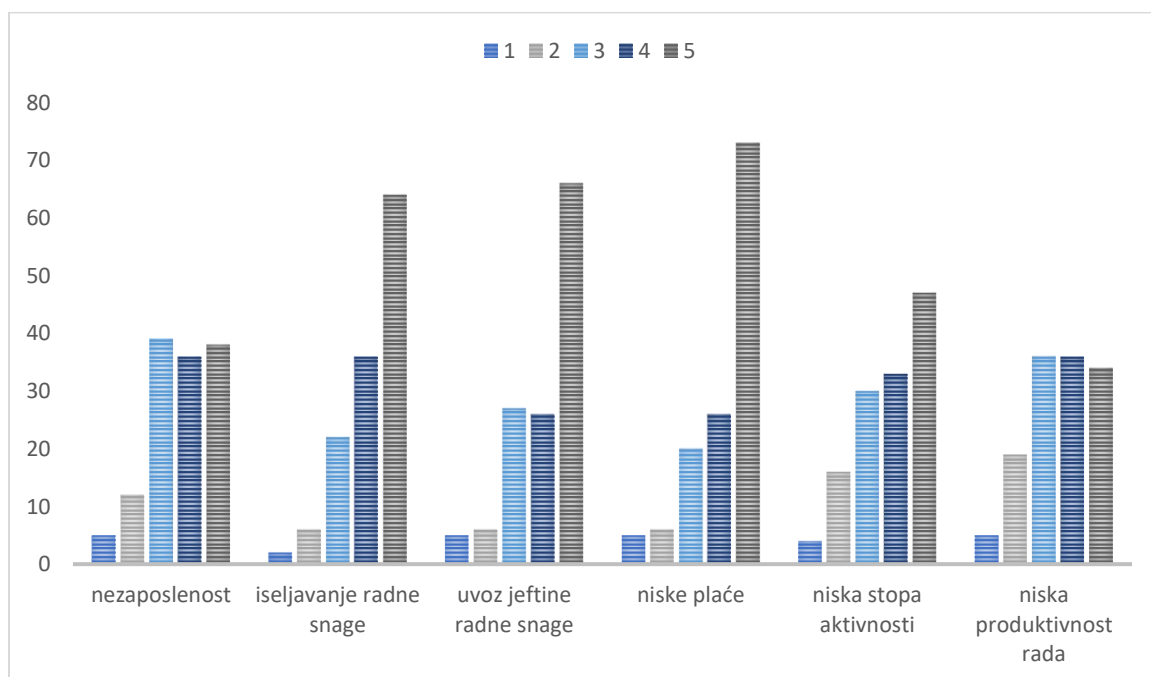
4. ANALIZA ANKETE TRŽIŠTA RADA

Anketu „Tržište rada“ sastavila je autorica ovoga rada te je provela anketiranje u razdoblju 10. 5.2024. – 20. 5. 2024. te je provedena putem društvenih mreža.

Anketa „Tržište rada u RH“ koristila se informativno samo u svrhe analize za završni rad. Na anketu je odgovorilo 130 osoba, od kojih su 122 žene, te 8 muškaraca. Za početak najviše ispitanika bilo je zaposleno, njih 80, zatim nezaposleno 25, studenata 22, te je bilo po jedna ili dvije osobe umirovljenici, kućanice, samozaposlene, na porodiljnom itd.

Na pitanje o zastupljenosti problema na tržištu rada najviše ljudi je označilo niske plaće, uvoz jeftine radne snage, iseljavanje radne snage te nisku stopu aktivnosti kao izrazito prisutan problem, te nisku produktivnost rada i nezaposlen kao niti prisutan niti ne prisutan problem. Odgovore možemo vidjeti na sljedećem grafikonu.

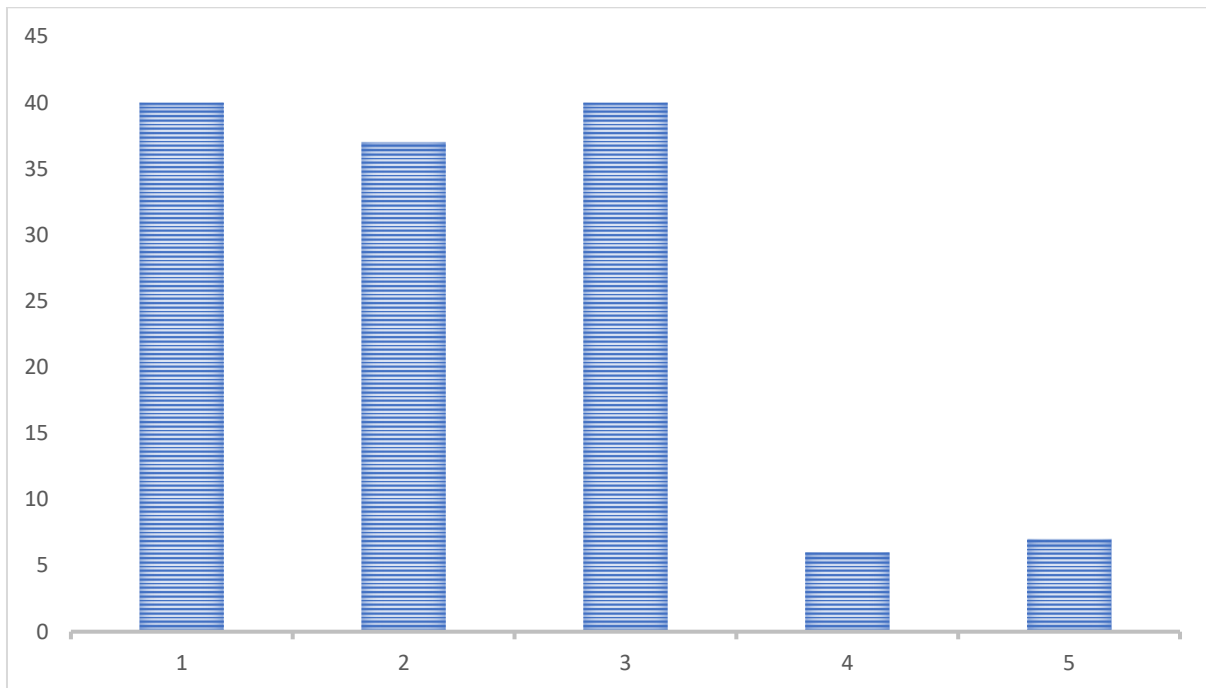
Grafikon 21: Odgovor o zastupljenosti problema tržišta rada u RH (1- nije prisutno, 5- izrazito prisutno)

Izvor: Rezultati empirijskog istraživanja.

Zatim na idućem grafikonu možemo vidjeti odgovore na pitanje podržavaju li stanovnici RH uvoz radne snage, njih 40 je reklo da apsolutno ne podržavaju, 37 da ne podržavaju, 40 neutralno niti podržava niti ne, te njih 6 podržava, 7 apsolutno podržavaju.

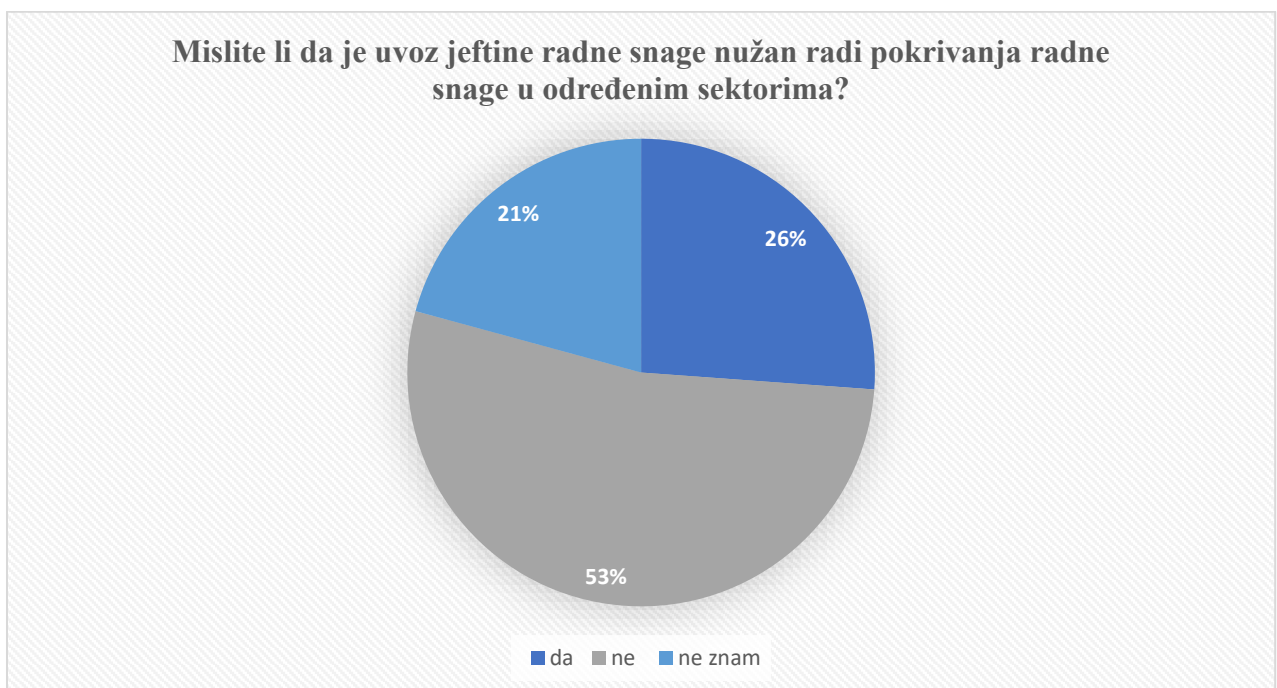
Grafikon 22: Odgovor o podržavanju uvoza radne snage (1- apsolutno ne podržava, 5-apsolutno podržava)

Izvor: Rezultati empirijskog istraživanja.

Zatim na idućem pitanju njih 69 je reklo kako ne misli da je uvoz jeftine radne snage nužan za pokrivanje nedostataka u određenim sektorima, njih 34 misli da su nužni uvoznici, te 27 osoba ne zna jeli nužan uvoz jeftine radne snage.

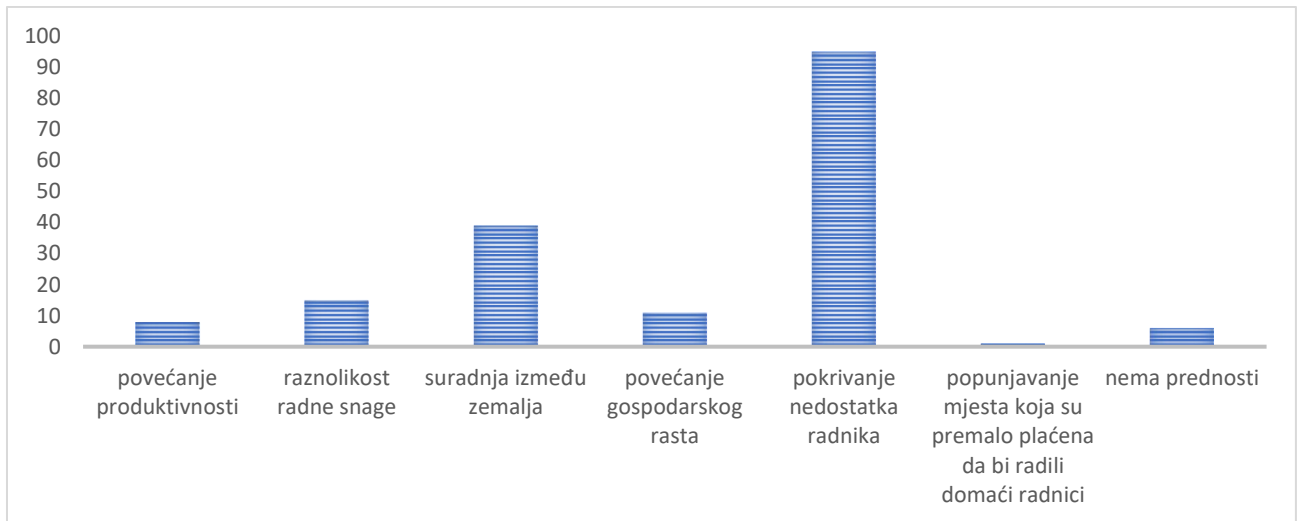
Grafikon 23: Odgovor o važnosti uvoza jeftine radne snage

Izvor: Rezultati empirijskog istraživanja.

Iduće pitanje je bilo o prednostima uvoza radne snage. Najveći broj osoba je reklo kako je prednost pokrivanje nedostatka radnika u zemlji, 95 osoba je navelo ovo kao razlog, zatim 39 ljudi je reklo kako je prednost suradnja između zemalja. Dosta njih je nadodalo kako ne vide prednosti u uvozu radne snage, a neki su rekli kako ima prednosti da rade poslove koje poslodavci premalo plaćaju za domaće državljanine.

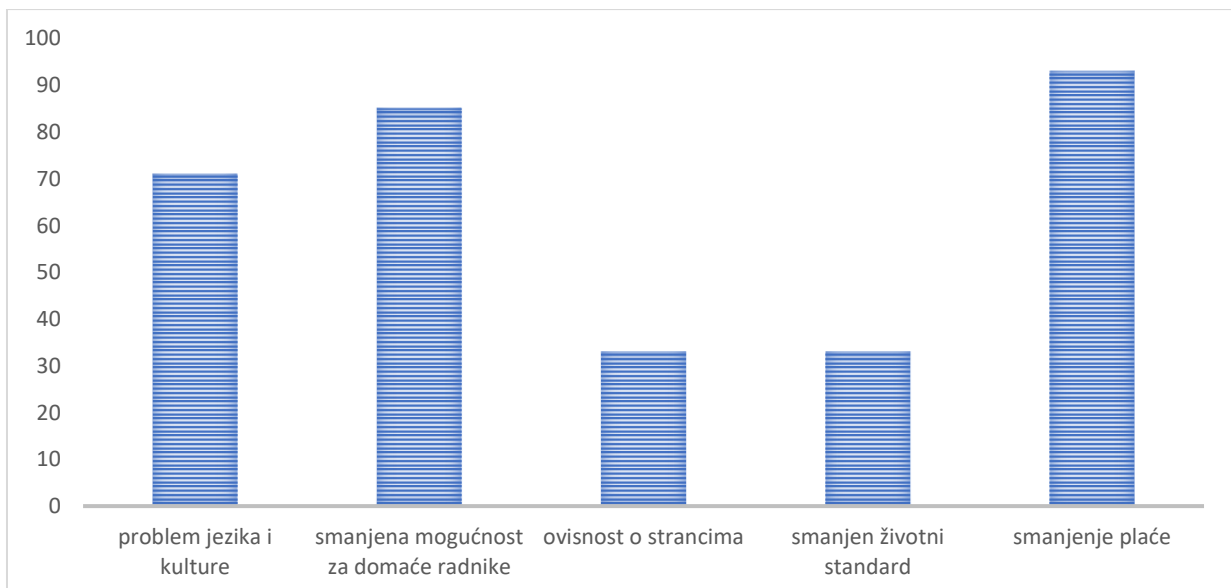
Grafikon 24: Prednosti uvoza radne snage

Izvor: Rezultati empirijskog istraživanja.

Na pitanje o nedostacima uvoza imamo 3 najčešća odgovora, a to su smanjenje cijene rada, smanjena mogućnost za domaće radnike i problem jezika i kulture.

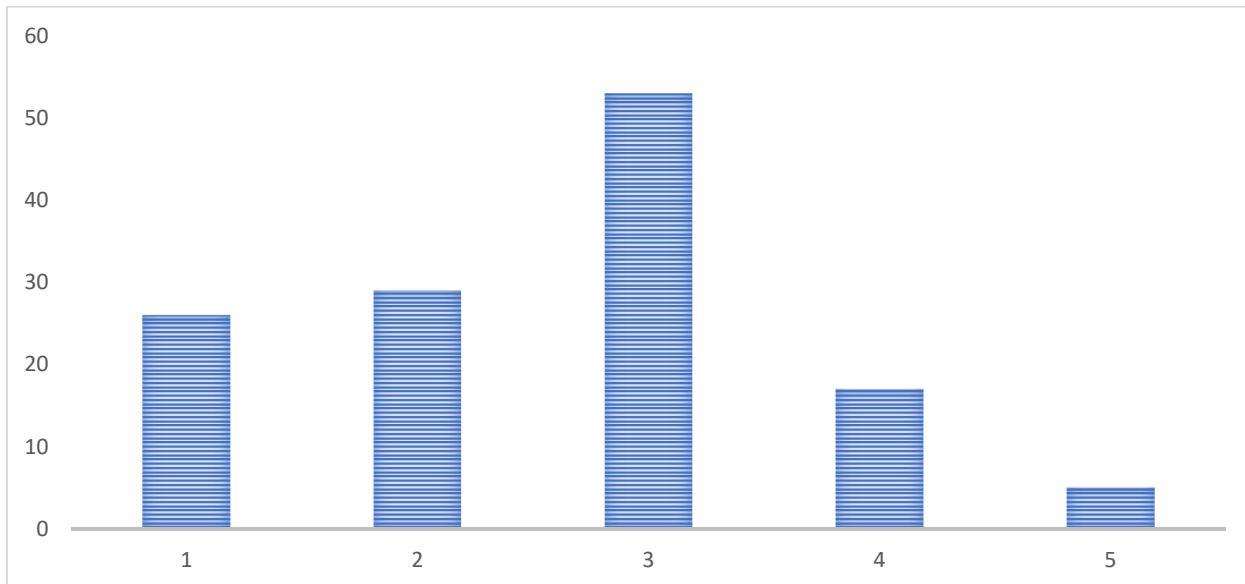
Grafikon 25: Nedostaci uvoza radne snage

Izvor: Rezultati empirijskog istraživanja.

Nadalje, pitanje je bilo da ispitanici ocijene kvalitetu života u RH u usporedbi s drugim zemljama u koje se ljudi sele.

Grafikon 26: Ocjena života u RH u usporedbi s drugim zemljama (1- nezadovoljni, 5- jako zadovoljni)

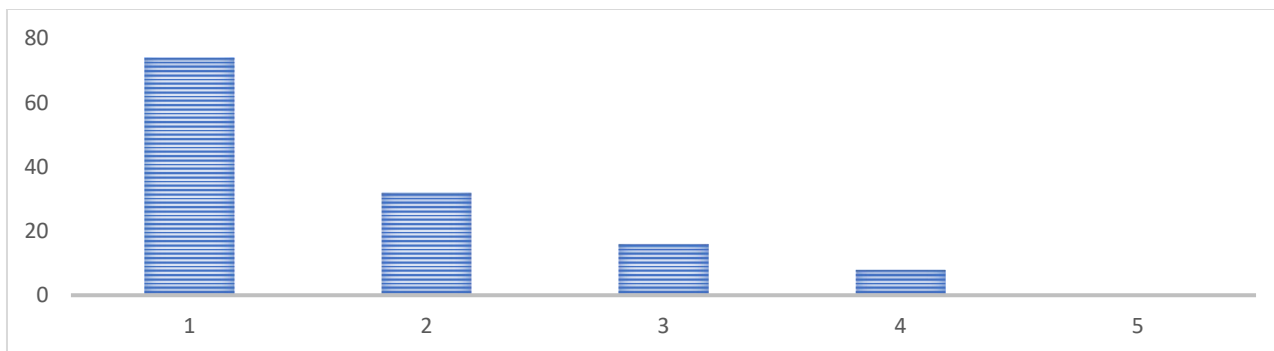

Izvor: Rezultati empirijskog istraživanja.

Njih 40% je reklo kako nisu niti nezadovoljni niti zadovoljni, 20% su jako nezadovoljni, 22% su nezadovoljni, 13% su zadovoljni, te 4% jako zadovoljni.

Te posljednje pitanje je bilo da se ocijeni Vlada Republike Hrvatske te njihovi napori u rješavanju problema na tržištu rada. Veliki broj ispitanika je jako nezadovoljan, njih 74, zatim 32 ih je dalo ocjenu 2, ocjenu 3 njih 16, te 4 ocjenu čak 8 ispitanika, a ocjenu 5 niti jedan ispitanik. Što znači da narod, stanovnici Republike Hrvatske nisu zadovoljni kako Vlada RH rješava probleme koji se nalaze na tržištu rada i smatraju kako bi se trebali više potruditi da se ti problemi riješe ili makar smanje na hrvatskom tržištu rada.

Grafikon 27: Ocjene ispitanika za napore Vlade RH (1- nezadovoljni, 5- jako zadovoljni)

Izvor: Rezultati empirijskog istraživanja.

5. ZAKLJUČAK

Cilj rada je analizirati stanje na hrvatskom tržištu rada te njegove aktualne probleme poput nezaposlenosti mladih, iseljavanje domaćeg stanovništva i kvalitetne radne snage te uvoz jeftine radne snage. Predmet istraživanja su problemi koji su prisutni na hrvatskom tržištu rada.

Trenutna situacija na Hrvatskom tržištu rada nije baš sigurna i nije u dobrom stanju. Republika Hrvatska nalazi se sa dosta niskom stopom zaposlenosti mladih, problemom iseljavanja domaće radne snage te uvozom jeftine strane radne snage. Veliki problem su niske plaće i niska produktivnost rada.

Republika Hrvatska ima 2 velika problema na tržištu rada, a to su iseljavanje mladih te uvoz stranih radnika. U RH jako veliki broj i postotak mladih i visokoobrazovanih ljudi iseljava se iz Hrvatske, što dovodi do odljeva mozgova, znači da država ostaje bez visokokvalitetne i obrazovane radne snage. Uvoz jeftine radne snage je loš za hrvatsko gospodarstvo jer samim time se domaći stanovnici iseljavaju, ostaje staro stanovništvo i država stari, što dovodi do smanjenja nataliteta i nema povećanja u broju stanovnika. RH kao problem ima niske plaće u usporedbi sa drugim zemljama. Zbog toga također domaće stanovništvo odlazi a dolaze strani radnici koji su zadovoljni sa hrvatskom plaćom jer je u njihovoj zemlji plaća mala.

Vlada Republike Hrvatske je donijela paket mjera za pomoć nezaposlenima. Neki od njih su EU fondovi, politike aktivne mjere zapošljavanja, poduzetnički centri, nacionalni programi. Ovim paketima nastoji se pomoći mladima pri zaposlenju, ili potpora da ostanu u svojoj državi te da pokrenu svoj vlastiti posao.

6. LITERATURA

1. Andabaka et al. (2016) *Gospodarstvo Hrvatske*. Zagreb: Ekonomski fakultet u Zagrebu
2. Jeleč Raguž, M. (2020) *Osnove makroekonomije*. Požega: Veleučilište u Požegi
3. Jeleč Raguž, M. (2021) *Osnove gospodarstva Hrvatske I – elektronička skripta*. Požega: Veleučilište u Požegi. Dostupna na: <https://repozitorij.vup.ftrr.hr/islandora/object/vup:2268>
4. Gutić, D. (2018) *Menadžment ljudskih potencijala*, Studij financije i pravo
5. Borozan, Đ. (2019) *Makroekonomija*, Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

WEB:

1. Ekonomska baza URL: <https://ekonomskabaza.hr/makro/trziste-rada/> [pristup: 03.04.2024.]
2. HZZ *Statistika tržišta rada* URL: <https://www.hzz.hr/statistika/> [pristup: 23.04.2024.]
3. Svjetska banka *Stopa nataliteta* URL: https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.CBRT.IN?end=2022&locations=HR&most_recent_value_desc=true&skipRedirection=true&start=2014 [pristup: 23.06.2024.]
4. DZS *Broj stanovnika prema popisima* URL: <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270> [pristup: 22.05.2024.]
5. DZS *Radna snaga* URL: <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270> [pristup: 23.05.2024.]
6. Svjetska banka *Stopa aktivnosti odabrane zemlje* URL: https://data.worldbank.org/indicator/SL.TLF.CACT.ZS?end=2023&locations=HR-AF-AL-BA-DE-RS&most_recent_value_desc=true&start=2014&view=chart [pristup: 23.05.2024.]
7. Svjetska banka *Stopa aktivnosti* URL: <https://data.worldbank.org/indicator/SL.TLF.CACT.ZS?end=2023&locations=HR&start=2012> [pristup: 23.05.2024.]
8. Svjetska banka *Kretanje stopa aktivnosti RH i Njemačka* URL: https://data.worldbank.org/indicator/SL.TLF.CACT.ZS?end=2023&locations=HR-DE&most_recent_value_desc=true&start=2014&view=chart [pristup: 06.06.2024.]

9. Svjetska banka *Stopa nezaposlenosti* URL: https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.NE.ZS?locations=HR&most_recent_value_desc=true (06.06.2024.)
10. Svjetska banka *Stopa zaposlenosti* URL: <https://data.worldbank.org/indicator/SL.EMP.TOTL.SP.ZS?locations=HR> [pristup: 08.06.2024.]
11. Svjetska banka *Nezaposleni po spolu* URL: https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.MA.NE.ZS?end=2023&location_s=HR&most_recent_value_desc=true&start=2014 [pristup: 09.06.2024.]
12. Svjetska banka *Nezaposleni po spolu* URL: https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.FE.NE.ZS?end=2023&locations=HR&most_recent_value_desc=true&start=2014 [pristup: 09.06.2024.]
13. Svjetska banka *Zaposleni po spolu* URL: https://data.worldbank.org/indicator/SL.EMP.TOTL.SP.MA.NE.ZS?end=2023&locations=HR&most_recent_value_desc=true&start=2014 [pristup: 10.06.2024.]
14. Svjetska banka *Zaposleni po spolu* URL: https://data.worldbank.org/indicator/SL.EMP.TOTL.SP.FE.NE.ZS?end=2023&locations=HR&most_recent_value_desc=true&start=2013 [pristup: 10.06.2024.]
15. Svjetska banka *Stopa nataliteta* URL: https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.CBRT.IN?end=2022&locations=HR&most_recent_value_desc=true&skipRedirection=true&start=2014 [pristup: 23.06.2024.]
16. Eurostat *Troškovi rada po satu* URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Wages_and_labour_costs#Net_earnings_and_tax_burden [pristup: 10.06.2024.]
17. Eurostat *Neto plaća samca* URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/data/database> [pristup: 23.06.2024.]

7. POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Radna snaga u RH (zaposleni + nezaposleni) (2014.-2023.).....	6
Grafikon 2: Stopa nataliteta (2014.-2022.).....	7
Grafikon 3: Kretanje stanovnika u RH (2014. – 2022.).....	7
Grafikon 4: Stopa zaposlenosti u RH (2013.-2023.).....	8
Grafikon 5: Nezaposlenost po spolu u RH (2014.-2023.).....	8
Grafikon 6: Zaposlenost po spolu u RH (2014.-2023.).....	9
Grafikon 7: Nezaposlenost u RH (2014.-2023.)	11
Grafikon 8: Nezaposlene osobe prema razini obrazovanja 2024.	11
Grafikon 9: Nezaposlene osobe prema spolu 2024.	12
Grafikon 10: Nezaposlene osobe prema dobi 2024.....	13
Grafikon 11: Broj nezaposlenih osoba u godinama pandemije.....	14
Grafikon 12: Broj stanovnika prema popisima u RH (1953.-2021.).....	17
Grafikon 13: Doseljeni i odseljeni u/iz RH (2013.-2022.).....	18
Grafikon 14: Broj stranih radnika u RH u 2023.godini.....	20
Grafikon 15: Stopa aktivnosti u RH (2014.-2023.).....	22
Grafikon 16: Stopa aktivnosti odabrane zemlje	23
Grafikon 17: Kretanje stope aktivnosti u Hrvatskoj i Njemačkoj	23
Grafikon 18: Troškovi rada po satu (2023.).....	24
Grafikon 19: Neto plaća samca bez djece (2023.).....	26
Grafikon 20: Odgovor o zastupljenosti problema tržišta rada u RH.....	27
Grafikon 21: Odgovor o podržavanju uvoza radne snage.....	28
Grafikon 22: Odgovor o važnosti uvoza jeftine radne snage.....	28
Grafikon 23: Prednosti uvoza radne snage.....	29
Grafikon 24: Nedostatci uvoza radne snage.....	29
Grafikon 25: Ocjena života u RH u usporedbi s drugim zemljama	30
Grafikon 26: Ocjene ispitanika za napore Vlade RH.....	30

8. POPIS SLIKA

Slika 1: shematski prikaz tržišta rada 3

IZJAVA O AUTORSTVU RADA

Ja, **Barbara Rosani**, pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor završnog rada pod naslovom **Analiza tržišta rada u Republici Hrvatskoj** te da u navedenom radu nisu na nedozvoljen način korišteni dijelovi tuđih radova.

U Požegi, 01.07.2024.

Barbara Rosani

Rosani B.